

DIRVA

THE FIELD
Nr. 52
Liepos-July 10, 1958
Cleveland, Ohio

Keturiasdešimt devintoji JAV žvaigždė

Jungtinių Amerikos Valstybių vėliavon įdedama 49-ta žvaigždė, Aliaskos teritoriją padarant lygiateise su Ohio, Pensilvanija, Illinois ir t.t. Šiuo metu Aliaskos gyventojų troškimas. Aliaska dabar turės du senatorius ir vieną kitą atstovą kongrese.

Ilgai nesutikta Aliaską padaryti lygiateise ir ekonominiams ir politiniams sumetimais. Aliaskoje vyrauja demokratų partija, taigi kongrese ir senate nenorėta padauginti jai skaičių. Ekonomikai Aliaska, labai didelis plotas, sudaręs penktąją ligšiolinio JAV ploto, turi vos 210,000 gyventojų. Teritorijos visi savivaldybiniai reikalai buvo apmokami Washingtono pinigais, nes pati Aliaska savo pajamų pakankamai neturi, nors ten yra vienos didžiausių Amerikos aukso kasyklų.

Dabar, Aliaska rinksis savo gubernatorių vietoje Washingtono administracijos skiriamo, ir turės išlaikyti savo lėšomis visą administraciją. Pati turės stadiintis kelius ir pasirūpinti pinigais visiems kitiems reikalams. Būdamas labai plati teritorija, Aliaska turi kelis labai toli vienas nuo kito esančius miestus, tarp kurių susisiekimas buvo palaikomas upėmis, vandens kelių vasaros metu ir lėktuvais bei helikopteriais.

Iš Aliaskos sostinės į artimiausią JAV miestą Seattle, Wash., yra 900 mylių Ramiuoju vandenynu, laivais.

Rusai yra arčiausi kaimynai

Aliaską nuo Sovietų Rusijos (Sibiro) teritorijos skiria Beringo sąsiauris, kuris siauriausioje vietoje teturi tik 2 mylias pločio. Iki 1823 m., prieš prezidentui Monroe paskelbiant savo doktriną, draudžiančią tarp kita ko, Europos valdovams kolonizuoti Vakarų pusrutulį, rusai, tuometiniai Aliaskos savininkai, naudodami tuo dviejų mylių tarpą, įsijamė tolyn į Amerikos žemyną, pasiekdami Californiją, ir bandydami apgyvendinti Oregoną.

Dabar Aliaskoje įrengtos JAV karinės bazės ir radarų signalų sistema, įspėjanti apie sovietų pasikėsinimą mus užpulti. Savo pusėje, pusiausalyje, rusai turi įrengę kelis aerodromus, pakankamai didelius pradėti Amerikos puolimą iš oro.

Aliaskos sostinė, Juneau miestas, su 7,100 gyventojų — mažesnis negu didesnieji Lietuvos apskričių miestai — pasiekiamas tik laivais ir lėktuvais. Iš Seattle į Aliaską nutiestas per Kanadą vieškelis Juneau miestelio nesiekia.

Tikras didmiestis, Anchorage, su apie 95,000 gyventojų, dar 500 mylių į šiaurę, irgi pasiekiamas tik vandenimis. Jis turi veik viską, ką turime mes, gyvendami senai išvystytuose miestuose.

Nupirka iš Rusijos

Kiti miestai, Fairbanks, Nome, Seward, Sitka, Ketchikan, nuo keturiasdešimt iki keliolikos tūkstančių gyventojų, išsimeję dideliame Aliaskos plote, daugiausia vakariniame pakraštyje; tik Fairbanks su 55,000 gyventojų guli veik viduryje paties didžiojo Aliaskos ploto.

"U. S. News" žurnalas patiekia šias įdomias žinias apie Aliaską:

Plotas — 584,400 kvadr. mylių, du kartus didesnis už Texas,

kuri iki šiol tuo didžiosios ir pašiepė kitas valstybes dėl jų ploto mažumo.

Iš 210,000 Aliaskos gyventojų 45,000 yra JAV ginkluotų pajėgų nariai ir jų šeimos. 34,000 yra aleutai, eskimai ir indėnai.

Indėnai ir eskimai gyvena panašiai, kaip indėnai tropiniuose kraštuose: užsidirbę pinigų, tuoj palieka miestus, grįžta į krašto gilumą ir verčiasi žvejyba. Vidutinis Aliaskos gyventojų amžius yra 26 metai.

Grįstų kelių Aliaskoje yra 1,100 mylių — mažiau, negu gatvių ilgis viename Brooklyn, N. Y., mieste. Negrįstų kelių apie 3,000 mylių: viena mylia kelio kiekvienam 143 kvadr. mylių plotui.

Prezidentas Johnson nupirko nuo Rusijos Aliaską 1867 metais už \$7,200,000. Nuo to laiko iki dabar amerikiečiai iškasė aukso už \$700,000,000.

Nors Aliaskos tik 2 nuoš. tėra iširta ir alysi, nes ji susideda iš nepereinamų kalnų, ugniakalnių, ledinių jūrų, — ten surasta 31 iš 33 mineralų, reikalingų karui ir šiai visokių kintokių.

ŪKINIO GYVENIMO ŽINIOS

ŪKINIO PAGERĖJIMO ŽENKLAI. — ALIASKOS ĮSIJUNGIMAS. — NAUJI FEDERALINĖS VALDŽIOS ŪKINIAI METAI. — NAUJI VANDENŲ KELIAI. — KANADA DARO DIDESNĘ PAŽANGĄ.

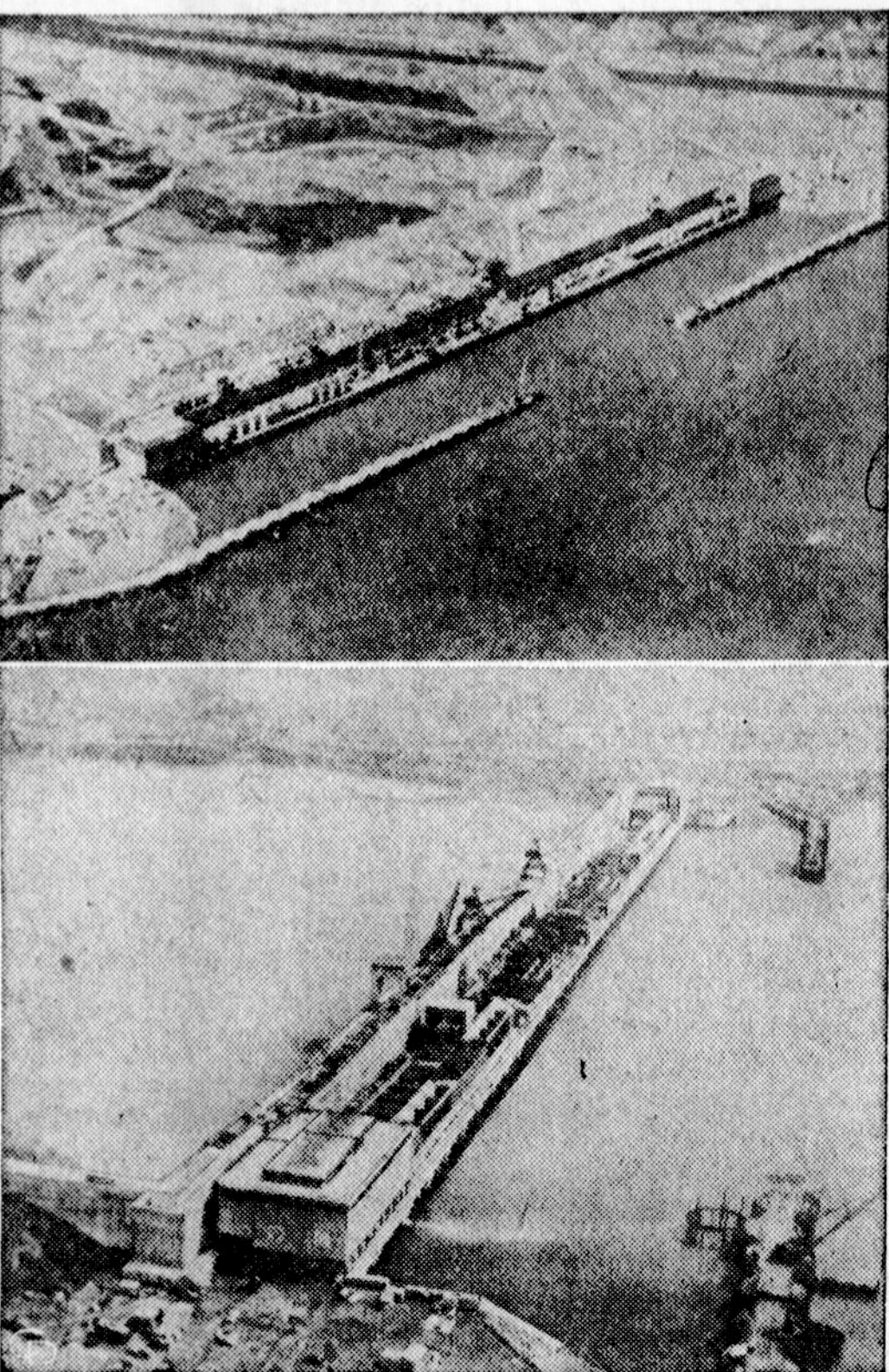
J. KAZLAUSKAS

Nagrinėjant esamą ekonominę krizę ir žvelgiant į ateitį, šviesesnės dienos jau matosi. Daugelis ekonomistų teigia, kad rinkimų metu (lapkričio mėn.) respublikonai galės drąsiai sakyti, kad ūkinis gyvenimas jau atsigauna. Spalio mėn. pranašaujamas, kaip duosias pradžią gerėjimui.

Kaip greit ekonominis aktyvumas kops į viršų? Dabartiniai ženklai rodo, kad pagerėjimas

vyks pamažu, staigų šuolį į priekį gali duoti tik ginklų konfliktas, į kurį JAV būtų įveltos, ar posūkis užsienio politikoje.

Centrinis bankas, paėmęs 1947 — 1949 metus kaip pagrindą ir davęs 100 vienetų, kiekvieną mėnesį paskelbia gamybos lygį, lyginamas su 100. 1957 metais birželio mėn. gamybos aukštis buvo 140, šių metų birželio mėn. 128, gruodžio mėn. laukiama 131.

Vykdamas paruošiamuosius darbus šv. Lauryno vandens keliui, kuriuo vandenyno laivai galės pasiekti Amerikos kontinento vidurį, žemėlapyje atsirado naujas šv. Lauryno vardu pavadintas užtraukas, išsprogdinus užtvankas prie Massena, N. Y. Viršutinėje nuotraukoje matome, kaip ta vieta atrodė prieš sprogdinimą.

Greta aukso kasyklų, ten, sakoma, anglies yra daugiau, negu visoje Pensilvanijoje, ir pernai jau pradėjo veikti pirmutinis naftos šaltinis. Naftos ten spėjama yra tiek daug, kad reikalingiems įrengimams naftos bendrovės yra paskyrusios \$100,000,000.

Iš Aliaskos 350 milijonų akrų ploto, tik apie 3 milijonai akrų yra tinkamų žemdirbystei, ir tik 20,000 akrų tėra naudojama ūkininkavimui. Maisto pati Aliaska užtenkamai nepasigamina, bet galimybes turi dideles. Apie 95% maisto Aliaska importuojasi. Žuvininkystė kasmet duoda apie 80 milijonų dol. pajamų. Iš Aliaskos apie \$500,000,000 metinių pajamų, 70% ateina iš JAV išdo.

Aliaska turi 12 lėktuvų linijų, 27 radijo stotis, 5 televizijos stotis, 6 dienraščius, 11 savaitraščių, 162 viešas pradžios mokyklas, 20 privačių ir parapijinių mokyklų, 2 kolegijas, 6 dideles karines bazes.

Augalų vegetacijos sezonas vasarą yra apie 100 dienų, toms dienomis saulės turima tarp 10 ir 17 valandų.

Greta kitų pajamų, Aliaskos gyventojai tikisi padidėsiant turizmą iš JAV; dabar amerikiečiai kasmet išveža šimtus milijonų dolerių Europai. K. S. K.

1939 metais birželio mėn. 137 ir gruodžio mėn. 142.

Minėti produkcijos rodikliai rodo, kad sekančių metų gale ūkinis aktyvumas bus jau viršijęs 1957 m. pirmosios pusės gerbūvį.

Pagrindinės jėgos, veikiančios ūkinį gerbūvį, yra didėjančios federalinės ir valstybių valdžių išlaidos, auganti gyvenamųjų namų statyba, lėtinanti inventorių likvidacija, jį numatoma sustos anksti 1959 m., palanki vartotojų laikysena pirkimui detalėje prekyboje ir augantis pasitikėjimas geresne ateitimi.

Korporacijų investavimai į gamybos priemones mažėja, pirmoji pusė 1959 m. bus žemiausia, vėliau pradės augti. Bedarbių skaičius mažės labai palengva, dabartiniai 5 milijonai rudeniį pradės pamažu trupėti, tačiau sutikdami 1959 metus dar turėsime virš 4 milijonų.

Savaitinis uždabio vidurkis šiuo metu yra \$81.11, gruodžio mėn. pakils iki \$81.75. Ateinančių birželio mėn. sieks \$82.81 ir gruodžio mėn. \$83.95.

Pragyvenimo lygis dabar esantis 123.6, lyginant su 1947-1949 m., 1959 gruodžio mėn. pašoks iki 124.9. Inflacija nuolatinis mūsų palydovas.

Liepos mėn. pradžia atnešė šiuos svarbius įvykius: federalinė valdžia pradėjo 1959 ūkinis metus, Aliaska tapo priimta kaip 49-oji Amerikos valstybė ir St. Lauryno upė atidarė vartus į Aliaską.

1959 federalinės valdžios metai prasidėjo liepos mėn. 1 d. Ekonomistų teigimu jie atneš 10-12 milijonų deficito biudžetui, didžiausią sumą taikos metu.

Per paskutinius 29 metus tik 4 ūkiniai metai buvo subalansuoti, pajamos viršijo išlaidas. 25 m. atnešė deficitą. Nenuostabu, kad federalinės valdžios skolos riba yra pakelta iki 280 milijonų, nenuostabu, jei artimoje ateityje pasiekis 300 milijonų. Vargšas doleris vis spaudžiamas žemyn! Federaliniam biudžetui kiekvienas karas ir ūkinė krizė atneša deficitą, išlaidos viršija pajamas. 1930 metų ekonominis chaosas atnešė 27 milijonus, o gale Antrojo Pasaulinio karo skola jau siekė 226 milijonus. Pirmoji pokarinė krizė 1949 m. pridėjo 5, Korėjos konfliktas 17 milijonų. Ūkinis atoslūgis 1954 ir ekonominė krizė 1957-1958 dar padidino ir didina skolą.

49-oji sesutė Aliaską paveržė iš Texas pirmąją vietą ploto dydžio atžvilgiu. Ji turi 586,400 kvadratinės mylias, kuriose gyvena apie 215,000 gyventojų, iš kurių apie 50,000 yra kariai ir jų šeimos.

Aliaska buvo atrasta 1741 rusų tyrinėtojų. 1867 m. JAV nupirko Aliaską už 7.2 milijonų iš Rusijos caro.

Jos augimas žymiai pasmarškėjo Antrojo Pasaulinio karo metu, kai ji tapo svarbia Amerikos karine baze. Pagrindinės pramonės šakos yra žuvininkystė (metinė apyvarta apie 78 milijonai), medžio apdirbimas ir mineralai, jų tarpe auksas. Ateities pagrindinė pramonė bus nafta, nes kasdien vis daugiau yra pagrindo tikėti, kad Kenai pusiasalyje yra dideli jos šaltiniai.

Dabartiniu laiku ekonominės Aliaskos sąlygos nėra viliojančios. Iš 49,000 dirbtų pajėgų gyventojų 8,700 yra bedarbių; pragyvenimas yra labai brangus. Kai kuriose miestuose (Fairbanks, Nome) yra arti 50% brangesnis, negu Los Angeles ar Seattle Amerikoje. Aukštą praeitį (Perkelta į 4 psl.)

Čiurlionio Ansambliui dainuojant Grandinėles šokėjai šoka Kalvelį. Dirvos nuotrauka.

8-SIOS SPORTO ŽAIDYNĖS NEW YORKE

Pereitą savaitgalį New Yorke vyko 8-ųjų Š. Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių II-sis ratas. Virš 200 atrinktų sportininkų varžėsi lengvojoje atletikoje, plaukyme, lauko tenise ir futbole. Šios žaidynės buvo tąsa I-jo rato, kuris įvyko balandžio mėnesį Clevelande ir apėmė krepšinį, tinklinį ir stalo tenisą.

Žaidynės vyko 20 metų sukakties minėjimo ženkle nuo I-sios Pasaulio Lietuvių Tautinės Olimpiados, įvykusios 1938 metais Kaune. Šiam įvykiui paminėti, buvo nukalti dail. V. Raulinaičio sukurti skoningi medaliai, kuriais buvo apdovanoti žaidynių nugalėtojai.

Mūsų sportuojantis jaunimas dar kartą įrodė savo pajamą ir spontanišką veržlumą tobulėti. Dalyvių jaunas amžius ir didelė pažanga pasekmėse rodo šviesias perspektyvas atečiai. Visa eilė naujų veidų įrodė mūsų sportinės organizacijos augimą ir populiarėjimą.

Trumpai peržvelgsime šių suaktuvinių žaidynių pasekmes.

Klubinio žaidynių nugalėtojų vardą jaunimo klasėse (jaunių, jaunučių ir mergaičių) ir kartų FASK-to pereinamąją dovaną laimėjo Clevelando LSK Žaibas, laimėjęs persvara pralenkęs savo artimiausią varžovą Toronto PPSK Aušrą. Tuo būdu po 2 metų pertraukos ši dovana vėl sugrįžo į Clevelandą.

Diplomatijos šefo pereinamąją taurę, skirtą klubiniam nugalėtojų vyrų — moterų klasėse, savo pereitų metų pergalę pakartojė Toronto LSK Vytis, įkandin sekama Clevelando LSK Žaibo, atsilikusias vos per keletą taškų. Klubiniam nugalėtojų išvesti abiejų žaidynių ratų taškai sudedami.

Lengvosios atletikos nugalėtojų vardą ir Ateitininkų Federacijos pereinamąją dovaną laimėjo Clevelando LSK Žaibas, gana ryškia persvara atsiplėšęs nuo kitų varžovų.

Plaukymo varžybų klubiniu nugalėtoju išėjo Detroito LSK Kovas, toli pralenkdamas kitus klubus.

Futbole — Chicago LFK Lietuonia nuvainikavo daugkartinį žaidynių nugalėtojų Toronto LSK Vytį (2:1) ir New Yorke LSK (2:1), tapdama šių žaidynių nugalėtoju ir Rochesterio Lietuvių pereinamosios dovanos laimėtoju. New Yorke LSK, nugalėjusi Toronto Vytį (2:1), liko II-je vietoje.

Lauko teniso vyrų vienetą laimėjo W. Lubes (Rochesterio Sakalas) baigmėje įveikęs V. Saldaitį (New Yorke LSK).

Moterų vienete visiems iš Lietuvos pažįstamoji V. Ščiukauskaitė-Shmidt (New Yorke LSK) išėjo nugalėtoja.

Jaunių vienetą laimėjo Montvilas (New Yorke LSK) baigmėje įveikęs Paškų (Detroito LSK Kovas).

Šių FASK-to organizuojamų žaidynių vykdytoja buvo FASK-to Rytų Sporto Apygarda.

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

DAUG DALYVIŲ. — PREZIDIUMAS PASIMETĖ SVEIKINIMŲ GAUSUME. — NEKONKRETUS SEKR. P. GRIGAICIO ISTĖSTAS PRANEŠIMAS. — DR. VINIKAS ATSAUKIA PADARYTĄ ISSISOKIMĄ.

(Mūsų korespondento pranešimas)

Mintis, kad Lietuva kenčia sunkiausias nelaisvės dienas, JAV lietuvius jau ketvirtą kartą sutelkė į didelį kongresą. Birželio 27-28 d.d. 38 Amerikos lietuvių kolonijos, turinčios 238

Atominis amžius, bet vidury Europos atrastas naujas kaimas...

(Vokietijos bendradarbio)

Per Vokietiją nuskambėjusia, kuri sukėlė nemažą nusistebėjimo. Ji būtų turėjusi dar didesnę atgarsį, jei ne kiti, politiniai ir sportiniai įvykiai.

Vos 160 kilometrų į rytus nuo Berlyno, miškuose už Oderio upės, lenkai "atrado" vokiečių kaimą, apie kurį iki šiol, tryliką metų po karo pabaigos, jie nieko nežinojo.

Paiškėjo, kad vienuolika vokiečių šeimų, pasibaigus karui ir matydami, jog iš lenkų nagų nepaspruks, nutarė patraukti į miškus, ten įsikurti ir tyliai gyventi tvarkingais pagal savo įprastus papročius.

Tą nutarimą jie ir įvykdė. Vertėse žemdirbystė, medžioklė, žuvininkystė. Tie modernūs Robinsonai gyveno be trūkumų, viskuo patys apsirūpindami, nepriklausomi jokios valdžios. Taigi, nei mokesčių nemokėdami, nei piliavų duodami, nei kitokių nemalonumų su įstaigomis neturėdami. Matyt, tikrai jautėsi gerai, nes patys nesiruošė apie save kam nors pranešti.

Ar nestebėtina? Šiame atominame amžiuje, viduryje senutės Europos, staiga "atsiranda" ištisas kaimas, tartum Afrikos ar Brazilijos džunglėse. Iš vienos pusės tai parodo lenkišką tvarką, iš antros — laisvų žmonių nenorą tarnauti svetimiesiems okupantams.

Mums, lietuviams, tas geriau suprantama, nei kitiems. Tėvyneje tikrai visi mielai įsikurtų tokiose kaimuose, apie kuriuos bolševikai nieko nežinotų. L. S.

ISSPROGDINO MINAS PO 14 METŲ

Ties Dusetų miesteliu, besirengiant sausinti pievą, rasta 10 prieštankinių minų, kurios buvo padėtos 1944 metais besitraukiančių vokiečių. Visos tebeveikė ir nuo jų sprogdinimo virpėjo langai net už dviejų kilometrų.

BAUSMĖS

Daugiau teismas nubaudė vieną moterį dvejus metus kalėti už naminės degtinės pardavinėjimą. Gelvonysė žmoną primušęs girtuoklis vyra gavo ketverius metus.

veiklias organizacijas bei jų skyrius, atsiuntė kongresan 396 atstovus.

I Bostoną, Mass., tautiečiai skrido lėktuvais, važiuavo traukiniais ir automobiliais. Lietuviškasis žodis, kupinas ryžto kovoti dėl savo tautos laisvės, pasigirdo iš New Yorke ir Los Angeles, iš Chicago, Detroito, Clevelando, Rochesterio, Pittsburgho, Philadelphiajos ir Miami, Fla.

Statlerio viešbutis, greta JAV vėliavos, toms dienomis puošėsi ir mūsų spalvė. Geriausios viešbučio salės buvo duotos lietuvių kongreso posėdžiams. Iškilnių salės scena, kur vyko paskutinis posėdis ir pobūvis, buvo papuošta puikiai dail. Vikt. Andriūšio darbo Vyčiu.

Su bostoniškiais kongrese kasdien buvo apie 500 dalyvių. Atstovų skaičiumi ir savo tartu žodžių kongresas buvo šauni ir sėkminga demonstracija, rodanti tvirtą JAV lietuvių pasiryžimą kovoti, iki žiauri rusų bolševikų (Perkelta į 4 psl.)

JIE ĮSIJUNGĖ Į DIRVOS TALKĄ

I vykdomą \$20,000 vajų įsijungė keturi nauji šimtininkai. Jais yra:

97. Antanas Diržys, Dirvos atstovas Venezueloje, aktyvus tautinių organizacijų veikėjas \$100.00
98. Edvardas Žitkus, vienas iš Vilties Korporacijos steigėjų Vokietijoje, elektros inžinierius, aktyvus Akademinio Sambūrio narys, dabar gyvenęs Chicagoje \$100.00

99. Jonas Rastenis, aktyvus tautinių organizacijų veikėjas, ankstesnį įnašą \$25.00 dabar paklės naujas \$75.00
100. XX, Cleveland, nepanorėjęs garsintis, įnešęs \$100.00

Su šiais įnašais jau pasiekėme labai gražią šimtininkų skaitlinę. Reikia tik, kad ir daugiau atsirastų tokių kilnių sekėjų.

I vykdomą vajų taip pat įsijungė:

Jonas Sakalas, Clevelandietis \$50.00
P. M., Cleveland \$25.00
Ignas Muliolis, Cleveland \$25.00
Juozas Miglinas, Cleveland \$25.00
Feliksas Eidimtas, Cleveland \$25.00
K. P., Cleveland \$15.00
J. P., Chicago \$10.00

Su šiais skelbiama iš viso gauta \$18,530.00

Dar būtina reikia \$ 1,470.00

Laukiame kitų mūsų rėmėjų, kurie mūsų vajų paremtų ir padėtų vajų užbaigti. Beliko tik pusantro tūkstančio, atseit 93% viso vajaus pinigų jau yra įplaukę.

DIRVA THE FIELD

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

V. Bakūnas (Los Angeles), P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), A. Musteikis (Detroit), R. Mielieks (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Papienas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

BŪTŲ TIKRAS NUSIKALTIMAS JUODINTI BUVUSIĄ LIETUVOS SANTVARKĄ IR VYRIAUSYBĘ

KUNIGO JUOZO VAISNIO, S. J., KALBA, PASAKYTA 1958 M. GEGUŽES 31 D. TAUTINIO KONGRESO BANKETE NEW YORKE

Sveikinu visus šio Tautinio Kongreso dalyvius, pasiryžusius siekti vienybės. Tikimasi, kad šis vienybės noras nesitenkins sujungti bendrą kovą tik tautinės krypties organizacijoms, bet eis toliau ir stengsis sujungti visus lietuvius į bendrą, vieningą darbą, kovojant dėl Lietuvos nepriklausomybės.

Apsisivalęs aplinkui, matau, kad aš esu tik vienas dvasiškios atstovas, todėl norėčiau keletą žodžių tarti apie dvasiškios ir tautinės krypties organizacijų vienybę. Kai kas, tai išgirdęs, gal nusišypsos ir pamanyt, kad tai neįmanoma. Juk ne paslaptis, kad kai kurie dvasiškiečiai visus tautininkus laiko "bedieviais", o kai kurie tautininkai visus kunigus vadina "krikdemais". Manau, kad daugeliui čia susirinkusiųjų yra aišku, kad tai netiesa. Pasitaiko fanatizmo ir pažūrų, siaurumo visų srovių ir visų luomų žmonėse, bet visur yra nemaža ir objektyviai galvojančių.

Nesu įgaliotas čia kalbėti dvasiškios vardu, kalbėsiu grynai savo vardu. Tačiau noriu jus užtikrinti, kad tikrai yra nemažai dvasiškių, kurie mano mintims pritartų. Kai kas mano, kad kunigas negali būti objektyvus, nes jis turi kalbėti tik tai, ką jo vadovybė įsako. Kai prieš keletą mėnesių teko kalbėti Čikagoje neo-lituanų šventės proga, ta tarp kitko pasakiau, kad mar teko gyventi Smetonos Lietuvoje, Schuschnigg Austrijoje ir De Gasperi Italijoje. Norėdamas būti atviras ir objektyvus turiau pripažinti, kad kai kuriais atžvilgiais Lietuvos katalikų padėtis buvo geresnė negu anuos kraštuose. Pvz., Lietuvoje kunigams buvo mokamos algos, nori ir nedidelės; taip pat valdžia moko kėlo algas ir privačių katalikų gimnazijų mokytojams, kurių nebuvo anose minėtose šalyse. Praėjus kelioms savaitėms po to šventės, sutikau vieną tik iškilnių dalyvį. Jis peržvelgė mane nuo galvos iki kojų ir, norėdamas pasijuokauti, nustebusiu balsu sušuko: "Ką? Ar pats dar ne iškilvitas iš kunigo rūbų po to savo kalbos?" Atsakiau, kad jei kunigo rūbas man trukdytų atvirai pareikšti savo įsitikinimus ir mintis, kurios neprieštarauja tiesai, tai to rūbo aš niekada nebūčiau užsidėjęs. Esu įsitikinęs, kad toks elgesys deri nasi ir su Kristaus mokslu, kuris liepė mylėti kiekvieną žmogų ir saugotis "fariziejų raugo", ir iš šv. Pavilo apaštalavimo meto dais, kurs sakė: "Visiems visku tapau, kad visus laimėčiau Kristui".

Man atrodo, kad dabar, kai mes esame tremtyje, tarp sveikųjų, kai mūsų jaunimas savo tėvynę pažįsta tik iš mūsų vyresniųjų kalbų ir aiškinimų, būt tikras nusikaltimas, jeigu mes juodintume buvusią Lietuvos santvarką ir jos vyriausybę. Pasitaiko žmonių, kurie pasako: "Ar galima katalikiškai vadinti vyriausybę, kuri neleidžia steigti katalikų universitetų, kuri uždarinėja katalikiškas mokyklas, kuri neleidžia gimnazijose veikti

katalikų organizacijoms, kuri kišo į kalėjimus katalikų veikėjus?" Esu tikras, kad bus pasinauta ir Tėvynei ir Bažnyčiai, jeigu viešai pasakysiu, kad toli gražu ne visi kunigai taip galvoja. Dabar, kai jau mes galime ramiai ir šaltai apie tuos buvusius įvykius spręsti, būtume labai neobjektyvūs, jeigu visa tai laikytume tikėjimo persekiojimu.

Jau nekartą iš rimtų kunigų teko išgirsti, jog jie dabar mano, kad tikrai į gerą išėjo, kad nebuvo įsteigtas Katalikų Universitetas, nes būtume tik susikompromitavę: antram universitetui tada mums trūko ir jėgų ir lėšų. Tiesa, kad kai kurios bėmėdėjančios privačios gimnazijos buvo uždarytos, bet jeigu tai būtų buvę daroma kovojant prieš katalikybę, tai dėl ko nebuvo uždarytos Kazimieriečių, Marijonų, Pranciškonų ir Jėzuitų gimnazijos? Juk žinome, kad Jėzuitų gimnaziją baigė net Prezidento Smetonos sūnus. Gimnazijos buvo uždarytos ne tik katalikiškos, bet ir kairiųjų pažiūrų organizacijos, kurios daugiau ar mažiau buvo įvairių partijų įtakoje. Buvo palikta tik aiškiai nepartinė skautų organizacija, norint tarp besimokančio jaunimo daugiau vienybės. Ar tai išėjo į gerą ir ar toji vienybė buvo pasiekta — čia jau kitas klausimas. Taip pat yra faktas, kad ne vienas katalikas buvo išstremtas arba pasodintas į kalėjimą, bet kiekvienas objektyvus asmuo turi pripažinti, kad tai buvo daroma ne už grynai katalikišką veiklą. Už rašymą religinių straipsnių ar užėjimą į bažnyčią tikrai niekas į kalėjimus nekišo. Dar vis ir kalbose ir spaudoje yra nuolat kartojama, kad minėta Lietuvos valdžia buvusi diktatoriška. Šio per daug nudėvėto klausimo čia plačiau nelisime, tik tiek pastebėsime, kad šiame netobulame pasaulyje kiekvienai demokratijai reikia šiek tiek diktatūros, kad ji apsaugotų demokratiją nuo anarchijos.

Šiomis keliomis pastabomis jokių būdu nenorėčiau kelti tautininkų ant altoriaus. Jie turi ir turėjo klaidų, kaip ir kiekvienas žmogus ar kiekviena žemiška bendruomenė. Ypatingai norėčiau pabrėžti tai, kad mūsų tėvynėje religija ir tautybė taip buvo susijusios, kad vieną be kitos beveik negalima įsivaizduoti. Juodvi ejo ir turi eiti ranka rankon. Todėl jeigu kas nepaiso religijos, jis nebus nei geras patriotas, nes jo tėvynės meilė truks gilesnio ir prasmingesnio pagrindo. Todėl man buvo labai nemalonu prieš keletą dienų girdėti kalbant, kad kai kuriems tautininkams nepatinka vienas ar kitas jų organizacijos žmogus, kuris esąs per daug religingas. Jų nuomone, religija esąs privatus dalykas, kurio nereikia reklamuoti, bet užtenka turėti tik savo širdyje. Šito galvojimo visiškai klaidingumą galima suprasti iš gyvenimiško pavyzdžio: jeigu berniukas sakosi mylintis mergaitę arba vyras savo sužieduotinę, bet jokių išorinių

Kas ir kur?

• Pirmame pokongresiniame Am. Liet. Tautinės S-gos centro valdybos posėdyje, suauktame naujoje T. Blinstrubo rezidencijoje, buvo aptartos aktualijos. Jų tarpe — Amerikos Lietuvių Tarybos kongresas Bostone.

• Lietuvos Nepriklausomybės Fondo posėdis, dalyvaujant Lietuvos Nepriklausomybės Tarkos pirm. V. Rasteniui, įvyko birž.

ženklų ar veiksmu tos meilės neparodo, tai toji meilė yra labai abejotina arba, geriau sakant, jos visai nėra. Žmogus yra sudėtas iš kūno ir dvasios, todėl ir jo religija negali būti grynai dvasinė, bet ir išorinė. Žmogus yra socialinis tvarinys, todėl kalbėti vien apie grynai privačią Dievo meilę ir apie grynai privatų religijos sentimentą yraėjimas prieš žmogaus prigimtį. Kas uoliau tarnaus Dievui ir bus geresnis krikščionis, tas bus ir geresnis patriotas, nes jo patriotiškumas, jo tėvynės meilė turės daugiau prasmės. Juk tėvynės meilės šaknys yra Dievo įsakymuose.

Tad geriau vienas kitą supraskime, nelaikykime kitų pažiūrų žmonių savo priešiniais, nekovokime vienas prieš kitą, nes mūsų bendros jėgos yra labai reikalingos kovoti prieš tikrą, bet ne įsivaizduotą priešą, kuris laiko užgrobes mūsų tėvynę. Nesakau, kad reikėtų panaikinti visas partijas ir organizacijas, bet virš visų partijų, ypač čia iševioje, mes turėtume įsteigti vieną bendrą partiją, kurios programos punktai, anot Tumo - Vaižganto turėtų būti trys: viršuje — Dangus, apačioje Lietuvos žemė, šalia — brolis lietuvis.

Pastaba. T. J. Vaišnys šios kalbos nebuvo pasirašęs, todėl ji yra atkurta vėliau. Tad, žinoma, kai kurie žodžiai ar išsireiškimai gal yra šiek tiek skirtingi, negu buvo kongrese pasakyta, bet mintis yra ta pati. Teko nugirsti, kad kai kurie šią kalbą laiko antikatalikiška, bet tai sugriaua konkretūs pavyzdžiai. Jau tuoj po šios kalbos prie kun. Vaišnio priejo keli kongreso dalyviai ir su ašaromis akys pasakė: "Nuo šiandien aš būsiu geresnis katalikas".

30 d., A. Daunio bute, Hollis, N. Y. Ižd. K. Silijūnas pateikė 1958 m. I-jo pusmečio apyskaitą, kurią priėmus, buvo paskirta pašalpa Amerikos lietuvių jaunimo organizacijoms reikalingam ir kukli suma mūsų kultūrinių vertybių populiarinimui. Europoje. Be to, svarstyta artimiausios ateities planai. LNF pirm. Antanas Senikas įteikė fondui 50 dol. auką.

• Ligija Bieliukienė, Irena Banaitytė, Emilija Čekienė, Regina Frankaitė, Ada Korsakaitė ir Marija Varnienė sudaro PLB-ės Seimo metu Banketui ruošti komitetą, į kurį bus kviečiami visų organizacijų atstovai.

• Birželio mėn. 15 d. University of Connecticut, Storrs, Conn., įvyko universiteto baigimo diplomų įteikimo iškilmės. Moksliniai laipsniai buvo suteikti ir gražiam būreliui lietuvių studentų, kurie studijų metais dalyvaavo lietuviškųjų organizacijų veikloje.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Prospect 8-1717
Rezidencijos Rēpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadi. ir sekmadi. ofisas uždarytas.
Seštadi. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmadi., antradi., ketvirdi., penktadi.
Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas: Ofiso Rēpublic 7-5020
Namy WALbrook 5-3765

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Jėjimas iš Rockwell St.)
VAL: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
šeštadieniais: 2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

kloje. Bakalauro laipsnius (B. S. arba B. A.) gavo sekančieji kolegos-ės: Alidija Jankauskaitė (Waterbury, Conn.) — bakteriologija, Irena Pesytė (Oakville, Conn.) — gailestingųjų seserų kursas, Pranas Bernotas (Hartford, Conn.), Gediminas Dragunevičius (Hartford, Conn.), Sigitas Liaukus (Hartford, Conn.), Vytautas Pileika (Hartford, Conn.) — visi elektros inžinerija, Kazimieras Čampė (Oakville, Conn.) — mechaninė inžinerija, Rimvydas Kriščiokaitis (Hartford, Conn.) — fizika.

Baigusiems atsargos karininkų apmokymo kursą (ROTS) G. Dragunevičiui ir R. Kriščiokaitiui buvo suteikti jaun. leitenanto laipsniai.

• A. S. Gečiauskas, Studentų Sąjungos užsienio skyriaus vedėjas, laiškais kreipėsi į 44 JAV Kongreso narius, prašydamas atitinkamai paminėti 1940 m. įvykdytą klatingą Lietuvos okupaciją ir po to sekusių lietuvių tautos naikinimą. Prašomųjų dalis kreipimasi šiltai priėmė ir Lietuvos nelaimės Kongrese paminėjo.

• Čikagos jaunimas, pasipiktinęs komunistų žudynėmis Vengrijoje ir kitur, energingai ėmė platinti griežtą ir labai teisingą antikomunistinį laikraštį "Common Sense", P. O. Box 807, Union, New Jersey. Metams kaštuoja 1 dol.

• Lietuvių Bendruomenės centrinė apylinkė iš savo lėšų paskyrė \$20.00 "Lituanus" žurnalui paremti ir \$20.00 Vasario šešioliktosios gimnazijai.

* SPAUDA *

LIUDINTI PAGUOSK...

Katekizmas moko, kad nuliūdusį reikia paguosti. Šį pamokymą prisiminiau perskaitęs "Drauge" (birželio 26, 1958) rašinį "Ir liūdna, ir skaudu..." Pirmiausia išklauskime tą rauda. Rašoma:

Spauda rašo, kad pagal šių metų tautininkų suvažiavimo nutarimą jie organizuoti neįsijungia į BALF veiklą iki sekandčio suvažiavimo, o pavienių narių įsijungimą į minėtą veiklą palieka jų laisvai valiai ir nuožiūrai.

Labai liūdna, kad iš visų (virš trijų šimtų) suvažiavimo dalyvių neatsirado nė vieno, kuris į artimo meilės darbą būtų pažiūrėjęs rimčiau ir virš partijos intereso.

Gėda prieš tokį nutarimą. Nežinau, kaip šitoki nutarimą driso išnešti viešumon? Ką gali ir tai atsakyti kenčianti sesuo, kenčias brolis lietuvis?

Ar nebūtų buvę geriau, kad vietoje šitos rezoliucijos būtų paraginta visomis išgalėmis tuoj pat prisidėti prie BALF veiklos? Ir sąžinei ramiau, ir sesei ir broliui lengviau ir jaučiau.

Kaip matome, paguosti šį gailestingą patriotą labai lengva. Bereikia nurodyti, kad jo liūdnumas be pagrindo. Jis liūdi dėl priimtų Tautiniam Kongrese Balso reikalų rezoliucijų.

O kas tokią rezoliuciją išsaukė? Juk tą padarė Balso seimas, vykęs 1956 m. lapkričio 23-24 d. Detroite, Mich. Tame seime tautininkų reprezentacija buvo pažeista. Tautininkų atstovas adv. Antanas Olis, vienas svarbiausių Balso įkūrėjų, buvo išbrauktas. Ar ne tada buvo pats laikas sušukti: "Ir liūdna, ir skaudu..."?

Kiekvienas asmuo, draugija, partija, turi ne tik teisę, o ir pareigą ginti savo teises. Mes, lietuviai, labai jaudinamės, jei kas nepaiso mūsų tautos teisių. Norėdami būti logiški, neprivalome tylėti, ir kai mūsų bendrame darbe atsiranda tokių, kurie laužo kitų teises, arba įžeidinėja bendradarbiaujančias sroves, ar jos atstovus.

Taigi, tautininkai savo rezoliucija gėdos neužsitraukė. Gėdą užsitraukė tie, kurie tautininkų atstovą adv. Antaną Olį išbrau-

kė iš Balso atstovybės ir tie, kurie žodžių, raštu ar tylėjimu tam pritarė.

Gėdą užsitraukia ir tie, kurie leidžia į pasaulį kreivus išvedžijimus ir priekaištus tautininkams. Tokie privaltę patys susirūpinti savo sąžinės reikalais, o ne kitiems priekaištauti.

Antanas Karavojus

LEIDINYS SPORTAVIMO DEŠIMTEČIUI PAMINĖTI

Jau šių metų rudenį daugelis S. Amerikos lietuvių sporto klubų minės savo veiklos dešimtmetį. Jam prisiminti numatyta išleisti iliustruotą, specialų leidinį, kuriame tilps kondensuota medžiaga apie visus S. Amerikos lietuvių sporto klubus, FASKą, Sporto apygardas, S. Amerikos liet. sporto žaidynes.

Šis leidinys, manoma, turės apie 100 nuotraukų.

Kadangi šis darbas reikalingas nemažos tautos, todėl prašoma visų sporto klubų bei pavienių asmenų bendradarbiavimo, parūpinant medžiagą bei nuotraukų. Taip pat, leidinio išleidimui, reikalingos lėšos, kurias manoma sukelti, renkant iš anksto prenumeratą. Leidinio kaina nustatyta 2 dol., o sumokėję 5 dol. bus laikomi garbės prenumeratoriais. Jų vardai bus paskelbti leidinyje.

Visais šio leidinio reikalais kreiptis į jo redaktorių Edvardą Šulaitį, 1330 S. 51st Ave., Cicero 50, Ill.

A World of Fun Aboard!

S.S. AQUARAMA

One-Day Vacation Cruises

Štai puiki vandenyno kelionės romantika! Saulės deniai, šokiai, žaidimai — puikus maistas ir gerimai. Turistai, pasimkite savo automobilius ir sutaupykite 180 mylių vairavimo.

SAILINGS:
Every Sun., Mon., Tues., Wed.
Lv. CLEVELAND 9:30 a.m.
Ar. Detroit . . . 2:50 p.m.
Lv. Detroit . . . 3:20 p.m.
Ar. CLEVELAND 10:30 p.m.
Other days leave Cleveland 5:10 p.m., arrive Detroit 10:30 p.m.
(CITY TIMES SHOWN)

KAINOS (mokesčius įskaitant) tik \$5.75 viena pusė, \$8.95 1 abu galai, specialios kainos vaikams ir grupėms.

S.S. AQUARAMA
Perry-Payne Building Cleveland 18, Ohio
Superior 1-1555

DOCK: Foot of West Third Street

Kitos bilietų įstaigos:
Hotel Cleveland, downtown; Gun & Tackle Shops at Westgate and Shaker Square.

"DU BOBAI"...

Kartą susirinko lietuvių būrelis vardinių švėst. Kaip gi čia dabar be prakalbų! Visi iš eilės stojasi ir garbina varduvininką. Viena viešnia, kai jai atėjo eilė kalbėti, jautėsi gana nejaukiai, nes, būdama kilusi iš mišrios ir Lietuvoje neilgai tegyvenusios šeimos, lietuviškai mokėjo tik apytikriai. Jos vyras jautėsi jau drąsesnis, bet taip pat "ne kalbininkas".

Kalbėtoja sako prakalbą, įvairindama ją linksmais intarpais. Ir štai pasigirsta: "...susitiko dvi bobai..." Čia kalbėtoja stabtelėjo, nes jai pačiai staiga dingtelėjo, jog čia kažkas ne taip; kaip gi reikia lietuviškai sakyti, bobai ar bobos? Vyras, išgirdęs tokį disonansišką linksnių derinimą, skuba pagelbėti žmonai ir šnibžda: du bobai!

Anądien vienas laikraštininkas, žiūriu, rašo apie mūsų laikraščius. Pagiria už lietuvių šilalimo supratimą ir už patriotizmą, tačiau priduria:

"Bet žiūrėkite, kaip tie patys laikraščiai nepasirūpina įvesti į savo šilktis taisyklą lietuvių kalbą..."

Senis Jablonskis, jeigu matytų tą sakinį, net iš kapo grumotų už tokį nesikaitymą su gramatikos (ir gyvos kalbos) taisykle, kuri po neiginio liepia varuoti kilmininką, o ne galininką. Kokia ironija, kad, lyg tyčia, dėl kalbos netaisyklumo priekaištaujau tokiu netaisyklingu posakiu!

Pagaliau, jeigu ta akivaizdi klaida ir būtų ištaisyta ("nepasirūpina įvesti taisyklingos kalbos"), vistiek sakinyje tebebūtų revykės. Kam gi taisyklingą kalbą "įvedinėti į šilktis", jei galima tiesiog taisyklingai rašyti arba kalbėti!

Koks tos pasakos "moralas", Baisu ir prasižioti, kad jis pats atgal į kaktą netrenktų... O jis sako, kad kitus mokydamas vis pats į save pasižiūrėk, ar kartais nedarai to paties, dėl ko kitiems priekaištauji. —Vr.

ISTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba raudondai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės P. J. KERSIS, dėl apkaizavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS,
609 Society for Savings Bldg.
Tel.: MAIN 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 252

GALVOK AMERIKONIŠKAI... VEIK AMERIKONIŠKAI

Apsaugok savo teises, kad galėtum BALSUOTI amerikietiška!

PASIRINKIMO LAISVĖ — ar tai ne amerikinis kelias? Pasirinkti savo draugus? Savo bažnyčią? Savo politinius atstovus? Savo darbą? Ohio valstybėje tai laisvei gresia pavojus.

Yra pasiūlytas priedas prie valstybės konstitucijos, kuris suteiktų visiems darbininkams teisę jungtis ar nesijungti į unionas be pavojaus netekti darbo.

Jis vadinamas "Right to Work" priedu. Valdžios ištroškę, diktatoriški unionai bosai bijo šio priedo. Taip bijo, jog net nenori, kad žmonės turėtų teisę balsavimo keliu pasisakyti dėl jo.

Apie savo pasirinkimo laisvę. Apie savo teisę balsuoti dėl "Right to Work". Kai Right to Work petičija bus tau pateikta, pasirašyk ją. Ir leisk daugumai išspręsti tą klausimą rinkimų būstinėse — amerikini keliu.

Right to Work priedas

"Joks darbdavys ir jokia darbo organizacija šioje valstybėje negali paneigti arba susiaurinti teisės dirbti, reikalaujama įsijungti ar neįsijungti, arba mokėti ar nemokėti pinigų darbo organizacijai, kaip darbo pradžioje arba tęsimui. Visos sutartys, prieštaraujančios šiam straipsniui, yra, siekiant tokio prieštaravimo išvengti, šioje valstybėje nelegalios ir negaliojančios. Konstitucijos 1 str. 1a pstraipsnis".

OHIOANS FOR RIGHT TO WORK
50 North Third Street, Columbus 15, Ohio
Theodore M. Gray, Sr., Executive Director

LIETUVIŲ TAUTININKŲ SĄJUNGA

Už visas santaupas, padėtas liepos 15 arba prieš tą dieną, ir paliktas iki metų ketvirčio pabaigos, nuošimčiai mokami nuo liepos 1 dienos.

Society FOR SAVINGS

Skyriai visose Clevelando dalyse

Member Federal Deposit Insurance Corporation

MINTYS APIE VINČĄ KUDIRKĄ, VINCO KUDIRKOS LIETUVĄ, JO ŽODĮ IR DABARTĮ

ALGIMANTAS MACKUS

II

Kalbėdami apie Vinčą Kudirką rašytoją, mes kalbame apie Vinčą Kudirką Viršinininką, Lietuvos Tiltos Atsiminimų, lyriška pabai- ga išsiskiriančių iš kitų jo bele- tristinių kūrinių, Vilko ir Cen- zūros Klausimu autorių.

Medžiagą savo satyroms rašyto- jas sėmėsi iš realaus gyvenimi- mo, iš realių viršinininkų, dažnai tik truputį pakeisdamas tikruo- sius vietovardžius, kuriuose jo aprašomi įvykiai dėjos. Jo saty- rės yra ištisa viršinininkų ir kito- kių "kruglodurovų" galerija. Jiems apibūdinti, kaip rodo ir minėtas Kruglodurovas, lietuviš- kai tarus — apvaliai kvailas, ne- buvo pagailėta ne tik groteskinių priemonių, bet ir tiesiogiai juos charakterizuojančių vardų. Šiuo skaitytui iš karto personažą atveriančiu keliu Vincas Kudir- ka stebėtinai puikiai, naudodama- mas gero samojaus priemonę, mokėjo žengti.

Čia jis parodo visą savo rašy- tojišką talentą ir visą rašytinį- kę pastabumą, kurio jam gali pa- vydyti ne vienas ir šių dienų mūsų prozaikas. Tenka stebėtis, jog tokie faktiškai iki medinių lėlių ribos sugroteskinti jo saty- rų personažai ir sufeljetoninti jo satyrų įvykiai šimtu procentu nepersivėrė į grynai pritaiko- mosios, vienadienės literatūros sritį. Jo viršinininkai, nežūrint primityviai kūrybai būdingu tik vienos rūšies, šiuo atveju neigia- mu, charakterio ataudų, sugebė- jo išlikti gana gyvais, atmintin įstrigiančiais žmonėmis.

Simas Miglinas naujame Ku- dirkos raštų leidime yra teisingai pastebėjęs, kad "Vincas Ku- dirka nieko nerašė, kad šiaip sau rašyti". Ne literatūrin tikslą tu- rėjo jo nepoetinė poezija ir ne literatūrin tikslą, reikia spėti, turėjo jo literatūrinės satyros. Varpo įsteigėjas norėjo kalbėti i- visą ano meto lietuvišką visuo- menę: į inteligentą, į darbinin- ką, į ūkininką. Ūkininkui ir dar- bininkui jo publicistika vargu ar būtų buvusi visiškai prieinama. Atskleisti tikrąjį rusifikatorių veidą mažiau išsimokslinusiame

žmogui reikėjo ieškoti kitų, la- biausiai suprantamų, o svarbiausia — labiau sudominančių, užintriguojančių būdų.

Satyros tam buvo puiki, nepa- keičiama priemonė. Gerai supra- tės savo skaitytojų ribotą pajė- gumą, rašytojas sąmoningai ne- užmaskuodavo savo modelių; pa- likdavo juos lengvai atpažįsta- mus, kad skaitytojui, o taip ne- retai pasitaiko su mažiau išpru- susiais spausdinto rašto vartoto- jais, neimtų noras sviesti šalin skaitomą dalyką vien todėl, kad jisai pasirodo neįtikimas, kad taip ar kitaip "gyvenime nėra ir negali būti".

Ne ironišku, o skaudžiu, bota- gišku žodžiu Vincas Kudirka ro- do rusų valdininkų siautėjimus ir pačioje įdomiausioje jo žodi- nės kūrybos dalyje — publicisti- koje, skelbtoje Varpo laikraščio Tėvynės Varpų skyriuje. Vincui Kudirkai už Tėvynės Varpų pub- licistiką priklauso pirmojo lietu- vio žurnalisto garbė. Čia, žymiai daugiau negu poezijoje arba sa- tyrose pasirodo tikrasis Kudir- ka, tikrasis jo temperamentas, charakteris, tikrieji jo bruožai.

Jo publicistikos tematika yra nepaprastai plati: keldamas tik- ruosius rusų kėslus, jis neužmer- kė savo akių prieš įvairias ano meto lietuvių tarpe pasitaikan- čias negeroves, prieš jų ekono- minį, kultūrinį ir politinį skur- dą. Joks vienu ar kitu būdu lie- tuvių lietas įvykis jam nebuvo per menkas paminėti bei pana- grinėti Tėvynės Varpuose. Todėl savo publicistikoje jis sielojasi ir gyvulių parodomis, ir laivinink- kyste Nemunu, ir kitais mūsų dienų žurnalistams dažnai ne- reikšmingais reikalais.

Šiandien, beskaitydami Ku- dirkos publicistiką, mes turime nustebti ne tik jos gyvumu, įžvalgumu, bet ir nepaprastu pa- našumu su mūsų šių dienų gy- venimu, su mūsų, lietuviškomis, problemomis. Atviras ir tiesus Kudirkos žodis susilaukė priešų ir savųjų tarpe lygiai taip pat, kaip kiekvienas atviresnis, cuk- runas nepasaldintas skąsins susi- laukia didžios opozicijos šiandie-

ninės, amžinai "vardan tos Lie- tuvos" atsivienijančios, spaudos puslapiuose. Šitos tiesos dakta- ras Kudirka nesilaikė. Dėl to i- jo publicistiką ir dabar žvelgia- me su nemažesniu susidomėji- mu kaip ir tie, kuriems (ir kurių laikui) ji buvo skirta.

Neįmanoma mums suminėti visų Tėvynės Varpuose keltų problemų. Tėvynės Varpai kovo- jo prieš nutautėjimą plačiausia žodžio prasme, jie kovojo prieš inteligentus, besitraukiančius iš lietuviško fronto, prieš šnipus ir išdavikus, kurių ir anais — idea- listinės kovos laikais būta, jie kovojo prieš mišrių šeimų suda- rymą, prieš dvasiškijos dalį, už- siimančią moteriškų ligų gydymu, prieš davatkas, pereinančias iš mėgėjiško į profesionalinį ly- gį, prieš lietuvių nepasiskaitumą verstis amatais ir prekyba bei visą eilę kitų mūsų laikų nedorybių. Tėvynės Varpai buvo aštrios, ta- čiau teisingos kovos publicisti- ka, nesilenkianti, nepataikaujan- ti ir dėl atviro žodžio nebijanti netekti populiarumo ir savo bu- vusių ar tariamai esamų bičiulių tarpe.

Klaidinga būtų manyti, jog Tėvynės Varpai viską peikė, o nieko negyrė. Tai, kas buvo gir- tina Kudirkos publicistikoje ra- do miela, šiltą žodį.

Šiandieną sunku pasakyti, kiek į Kudirkos, kaip ir kiekvie- no kito žurnalisto, publicistiką veikė asmeniniai motyvai, bet jų tikriausiai būta. Vincas Kudirka Tėvynės Varpuose net ir to ver- tiems, be abejonės — tokių anais laikais nedaug vaikščioti, — ru- sų valdininkams mokėjo pasaky- ti bičiulišką žodį; jis jo retkar- čiais nepasąkydėdavo ir lenkų at- veju, bet niekada iš Kudirkos truputį švelnesnio žodžio nėra sulaukę izraelitai.

Jų atžvilgiu daktoaro Vinco lai- kysena buvo tiesiog fanatiška. Nuo žydo, anot Kudirkos, nė aukščiausias mokslas nenuplau- na purvo. Tos amžinai šaudomos tautos žmogus žmoniškų savy- bių Tėvynės Varpuose neturi. Atrodo, kad jisai, o ne rusas buvo to meto didžiausias lietu- vių priešas. Minėta Kudirkos lai- kysena, reikia manyti, pagrindo turėjo — ji nebuvo iš piršto iš- laužta, bet lengva įžiūrėti ir jos asmeniško atspalvį, prisiminus tam tikrą žydų boikotą, Kudir- kai baigus mediciną ir apsigy- venus Šakiuose.

Tačiau esmėje, išskiriant ne- labai šviesų žydų momentą, Vin- cas Kudirka buvo fanatiko ir siauražiūrio priešingybė. Gal niekada nebuvo ypatingai karš- tas katalikų bažnyčios rėmėjas, katalikų reikalus, aiškiai įžvelg- damas tikruosius rusų kėslus, at- virai ir svarių gynė. Dabar mes galime tik gėrėtis jo, kaip sa- koma — liberalo, aukštu tauti- nio ir humaniško subrendimo laipsniu.

Ne kas kitas, o jisai pirmasis suprato rusų politiką ir pravosl- vų pamaldas įvesti lietuviškų pamokslus, kuriems dažnai ne- būdavo vietos katalikų bažnyčio-

se. Faktas, jog dalis ano meto lietuvių katalikų lankydavosi i- tokias provoslavų pamaldas, ne- rodo, mūsų supratimu, kaip da- bar kai kieno mėgstama įtaigoti, lietuviškumo ir katalikybės su- siliejimo vienon savokon. Vincas Kudirka, kalbėdamas apie katali- kumus, visada naudodavo pirmą tik prieš kunigijos dalį, kuri neišskėdavo nepasimačiusi sve- timuos daržuos, kuri pati kar- tais per lengvai pasiduodavo ru- sifikacijos įtakai, kaip tai rodo būdavo vietos katalikų bažnyčio- Tėvynės Varpuose minimas iko-

nų nuotykis. Anuo metu kultūrinį lietuviš- ką vežimą traukė tik sauja žmo- nių. Nevisada tas pats vežimas būdavo traukiamas viena kryp- timi. Pradžioje su Varpu dirbu- si lietuvių dvasiškija nuo jo ga- na greitai ir, atrodo, dėl ne labai rimtų priežasčių atsiskyrė. Tada ji įsteigė Apžvalgą, smarkiai, gal net aščiau negu Varpas, ko- vojusią su rusais ir nemažiau aistringai su Vinco Kudirkos laikraščiu, nors tie patys kny- gnešiai toje pačioje kuprinėje iš- Prūsai nešė į Lietuvą Varpą ir Apžvalgą. Tačiau jie visi skir- tingais metodais kovojo dėl to

paties: dėl Lietuvos, dėl lietuviš- kos samonės augimo ir dėl jos išlaikymo.

Prąjus šimtmečiui nuo Ku- dirkos gimimo, mes ir vėl atsi- stojame prieš tą pačią lietuvi- bės žlugimo arba nežlugimo pro- blemą. Mūsų kova dėl lietuviškos išlaikymo yra daug kuo lengves- nė, bet daug kuo ir sunkesnė. Anuo metu ji buvo vedama, atsi- šliejus gimtosios, ne svetimosios žemės. Gimtoji žemė jiems bu- vo realybė; mums ji yra, Antano škėmos žvilės žodžiais, svajonė, o kovoti dėl svajonės mūsų laikų žmonės nebemoka.

Mūsų jaunoji karta, kalbu apie kartą, kuriai pats priklausau, yra tragiška kryžkelės karta: mes esame per jauni, kad būtu- me galėję su visomis šaknimis jaugti ten ir esame per mažai jauni, kad su visomis šaknimis galėtumėm jaugti čia. Nenoriu būti pesimistas, tačiau aš atsis- kau tikėti, kad iš mūsų išaugtų nauji kudirkos, nes mes, Bali Sruoga parafrazuojant, per toli stovime nuo bedugnės krašto; mūsų lietuviškas darbas nėra su- sietas su jokia, išskyrus dalinio pinigines nedapildymo rizika. Pasilikdami lietuviybėje be gim- tosios žemės, mes atsiduriame ne tik prieš nutautėjimą, bet ir prieš tuščio patriotizmo galimybę, kuri, man regis, nėra daug kuo menkesnė už nutautėjimą.

Todėl Vinco Kudirkos metus, manyčiau, tinkamiausia būtų įprasminti ne skambiom kalbom apie tėvynės meilę, o realiu pa- žvelgimu į save. Prisipažinti prie savo menkystės (jos mūsų gyve- nime pakanka), nežūrint kaip būtų nemalonu, yra didinga.

Vincui Kudirkai svetima buvo gražybiystė. Jam buvo svetimas padažytas lietuviškas pasaulis — jam buvo savas požiūris į tik- rove nuoga akimi. Nemanau, kad gražybiystėmis išbaltinto pami- nėimo trokštų pats Kudirka.

Vincas Kudirka, keturiasde- šimt antruosie savo gyvenimo metuose pakirstas milžinas, ne- sulaukė, kaip dalis jo amžinin- ku, Nepriklausomos Lietuvos. Pagaliau gal ir jis Lietuvos lais- vę, pamates neatsakinga švais- tymais idealais, būtų šiek tiek nusivyles, kaip nusivylė Mairo- nis, tačiau, jeigu mirties valan- dą jo akys dar i ka nors žvelgė — jos žvelgė į Lietuvos ateitį.

(Pabaiga)

Tai gyvenimas!

smagi žvejyba... geri draugai... ir Stroh's

Dabar už vietines kainas

Vienintelis
Amerikos ugnin
virtas alus!

Jums patiks

Stroh's

Jis šviesesnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

P A S A K A

BALYS GRAZULIS

(7)

Uždaromi vartai trinkelėjo, skardžiai subildėjo, o sargas nenubudo. Petro batai kaušino tako cementą, o niekas iš niekur nebėgo jo sulaikyti. Ejo trankiai, neslapu- kaudamas, o niekas neišgirdo. Ir nebūtų gal- lėjęs kitaip eiti. Juk ji vedė, kažkas nema- tomas kėlė jo kojas ir kirto į grindinį.

Ir ažuolinėms rūmų durims raktą nereič- kėjo. Paspaudė rankeną — ir durys tyliai prasivėrė. Stovėjo jis dabar dideliame, tam- siame prieškambarėje, po kojomis minkštą, lyg samaną, kilimą judamas. Galėjo žiū- rėti trejas duris, o negalvojo, kurias jų pra- verti. Lyg savo namuose priėjo prie kairiųjų durų ir atidarė. Perėjo kambarį ir pradėjo plačiais laiptais lipiti į antrą aukštą. Ir vis dar nieko nesutikio, niekas jo žingsnių nenu- girdo. Eidamas ilga, blyškiai nušviesta ga- lerija nestoviniavo nuo durų prie durų — nuėjo tiesiog, kur turėjo eiti. Ir prie tų durų neapovėjo, nesiklausė — plačiai jas atidarė ir drąsiai įžengė į miegamąjį.

Uždaręs duris atsiskuko — ir apstulbo. Žvalgėsi aplink ir svaigo. Žiūrėjo ir savo akimis netikėjo. Jam rodėsi, kad į savo pa- ties pieštą paveikslą įžengė. Viskas taip pat, kaip jo vaizduotė buvo sukūrusi. Dideliame kambarėje, lyg kokiam gelyne, pačiam jo vi- duryje stovėjo plati lova, ant jos, be apklotu, baltame kaip sniegas rūbe miegojo karalaitė. Lubų skliautuose mirgėjo žvaigždės ir pilno mėnulio šypsena švietė į karalaitės veidą. Visai kaip jo paveikslas, iki pačių smulkmenų. Nuo šio atpažinimo jis svaigo labiau negu

nuo vyno. Norėjo žengti, o kojų nepakėlė.

Išklaidžiojo po savo paveikslą, jo žvilg- snį priėjo mieganti gražuolė. Žiūrėjo, kaip ramiai kvėpuojant kilo jasi jos aukšta krūti- nė, kaip užburiančiai širdį smelkia jos sapno šypsena ir neįjuto iš lėto prie jos einas. Ejo lyg girtas, pasakiškai vaizdą širdimi gerda- mas. Priėjęs sustojo prie lovos ir dar ilgai žiūrėjo. Paskui, lyg kieno verčiamas, priklo- pė ant vieno kelio, pasilenkė, vieną ranka švelniai paėmė už nuogo peties, kitą padėjo ant auksinio garbanų ir švelniai, bet tvirtai pabučiavo ją į lūpas.

Tik pridėjo lūpas prie lūpų, kai staiga lyg kas suskambėjo, lyg rūmai susiūbavo... Lyg širdis dainuotų ir tirptų. Jis juto minkš- tą ranką ant savo kaklo ir dusdamas nuo kvapą užgniaužusio bučinio girdėjo minkštą, lyg voratinklis, balsą.

— Tai tu, brangusis... žinojau, kad ateisi.

Jos karštos lūpos degino jam ausį, svilino veidą, temdė akis ir vis šnabždėjo:

— Žinojau, kad ateisi, o bijojau, o bijo- jau, kad tau nepritrūktų drąsos. Net pavar- gau belaukdamas. Bet tu atėjai, ir pasaka sugrįžo pasaulin. Tu įrodei, kad svajonė dar gyva žemėje, kad mylinti širdis atranda ke- lią į užburą pilį. Brangusis, brangusis! Leisk man į tave pažvelgti.

Ji atstūmė Petrą nuo savęs, žiūrėjo į jį ir vėl karštai glamonėjo.

— Žinojau, kad būsi gražus, kaip pasa- kos karalaitis. Žinojau, kad ateisi šianakt. Žinojau, kad būsi stiprus, kad tavo glėbyje

traškėdama svaigsiu. Neperlaužk manęs... Glauks stipriai, stipriai!

Po kurio laiko jis pastebėjo ant lovos krašto besėdįs, savo karalaitę glėbyje laiky- damas. O ji vis kalbėjo, nors jau ramesniu, bet tuo pačiu gardžiu balsu.

— Vakar naktį, parvažiavusi iš varžy- nių, sužinojau, kad jaunas vyras po mano lova lindi. Apsidžiaugiau, bet ir nustebau, kad per anksti, ne tą naktį atėjai. Nežino- jau, ką daryti, nedrįsau prie jo nusirengti. Atsiguliau, kaip buvau ir laukiau, laukiau... Man dar ir dabar gėda savęs pačios, kad taip ilgai nesupratau, jog tai ne tu. Žinojau, kad nelipsi po lovą, o ateisi drąsiai, meile apsvai- gęs, prie mano lūpų. Žinojau, kad nepapirksi vartų sargo ir nelipsi per langą kitų pade- damas, nes tikėjau, jog žinai, kad aš tavęs laukiu ir kad sargai miega. Žinojau, kad su- pratau pasaką ir moterį, kad žinai, jog kara- laitės nei knarkia, nei per miegus kalba. Ta- da supratau, kad ne tu. Pašaukiau tarnus ir jį mušiau, mušiau... Paskui liepiau kaip šunį išmesti. Kaip jis galėjo pagalvoti, kad aš, lyg sena boba, per miegus kalbėsiu! Išme- čiau, net nenorėdama žinoti, kas tas kvailys buvo.

— Aš žinau, pažįstu jį — tai buvo Ben- jaminas Martinas! — Išgirdo save kalbant Petras. — Apgavo visus, tik tavęs ir savo sužadėtinės negalėjo apgauti. Sakė, kad plė- šikai sumušė. Plėšikai! — Petras prajuko. Nusikvatojo ir jį. Abudu juokėsi nuoširdžiai ir giliai.

Paskui, nežinia iš kur, pasigirdo svajin- ga muzika. Sunkėsi į kambarį, pritvindė, skandino... Pramerkęs akis Petras pama- tē žvaigždžių šviesą, vaivorykščių kaspinalis tviskančią po kambarį, ir tame šviesų ir gar-

sų tvane save, šokio ritme beplaukiantį. Nie- kad nebuvo šokęs, o šoko ir mokėjo. Suko savo karalaitę, o žvaigždės ir visas kamba- rys sukosi kartu.

Kiek ilgai jis tame kambaryje išbuvo Petras negalėjo pasakyti — metus, valandą ar tik vieną akimirka. Ir net nesuvisokė ar tai jis, ar pasakos karalaitis čia sukasi. Pa- saka ir jis, ir Rita Maru susiliejo. Sukosi, glaudė ją prie savęs ir nesistengė sužinoti, ko buvo atėjęs. Net to neprisiminė. Tik kai jinai ant durų slenkščio jį bučiuodama ištare žodį "Pasaka", jis suvokė šio sapno tikslą.

— Tai pasaka, brangusis. Nešį ją savo širdyje ir kartok, kad neužmirštum. O dabar eik, leisk man išsimiegoti, kad rytoj vakare graži nuotaka būčiau.

Ejo apšviesta galerija ir matė prie sienų sustojusius žmones, o neišsigančios, nebėgo,ėjo ramiai, tvirtu žingsniu. Priėjo duris — tarnas atidarė. Priėjo vartus — sargas ati- darė. Atsisuko — rūmai svaidė šviesą iš kiek- vieno lango, o nuostabios muzikos garšų buvo pilna naktis. Galva vis dar svaigo, o kojos jau nešė namo.

Parėjęs namo jis tiesiai nuėjo į sesers miegamąjį. Apkabino seserį, visa jėga spau- dė ir garsiai šaukė:

— Ji mano, ji mano! Mano karalaitė, mano Rita Maru!

— Petrai, Petrai! Kas tau pasidarė? — klausė persigandusi Angelė.

— Pasaka, Angele, pasaka! Argi nesu- pranti? Pasaka! — vis purtė seserį ir rėkė Petras.

Išgirdę triukšmą atbėgo tėvas su moti- na. Žiūrėjo į sūnų ir manė jį iš proto išėjus.

— Kas tau yra, sūneli? Kas atsitiko? — vien per kitą klausė.

— O, Dievuli! O, Dievuli... — pravirko motina.

— Paleisk Angele. Paleisk! — grūmo- jančiai suriko tėvas, sūnų už peties griebda- mas.

— Ko jūs visi rėkiate, kas su jumis pasi- darė? — nustebęs klausė Petras. — Aš lai- mėjau Ritą Maru, o jūs, kaip bepročiai...

— Kokius niekus tu čia pliauški? — su- draudė tėvas.

— Vaikeli, niekas jos nelaimėjo. Mes žiūrėjom televiziją ir matėm, — kukčiojo motina.

— Matėt, a? — skardžiai nusikvatojo Petras. — Dar jūs pamatysit!

Po šių žodžių Angelė kaip spyruoklė iš- mesta šoko iš lovos.

— Tu buvai, tuėjai? O, kokia aš kvai- la! Ji krito broliui ant kaklo ir visa jėga jį smaugė.

— Kas čia darosi? — sugriaudė tėvas, juos abudu purtydamas.

Paleidusi Petrą Angelė apkabino tėvą.

— Tėveli, kad tu žinotum...

O Petras glamonėjo motiną ir šnabž- dėjo:

— Parvesiu tau marčią, mamytė.

Paskui jis pasakojo ir pasakojo... Jis pasakojo, savo pasaką antru kart išgyven- damas, o motina baiminosi:

— Kur mes ją dabar dėsime... O tėvas, išklauskė iki galo, suabejojo:

— Netikiu aš žydui.

— A, tėvai, — gynė Petras, — jis juk ne už dyką. Ar jau nesupranti? O ir nepran- randa nieko.

— Gerai, gerai, — niršo tėvas. — O vistiek žiūrėk! — įspėjo.

(Bus daugiau)

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

vikų okupacija iš Lietuvos bus pašalinta.

Kongresas sušaukė ir organizavo Amerikos Lietuvių Tarybą. Daugiausia darbo, kongresą rengiant, įdėjo ALTO Bostono skyrius, kurio pirmininku šiemet yra tautininkų atstovas Ant. Matjokas.

Kongresas pradėtas birželio 27 d. pamaldomis šv. Petro liet. parapijos bažnyčioje. Mišias aukojo ir pragai pritaikytą pamokslą pasakė vysk. V. Padolskis.

10 val. kongresą nuosirdžiai žodžiais atidarė Ant. Matjokas. Jo pareiškimas, kad ALTas šiame kongrese siektų persiorientuoti ir stiprėti, atstovų tarpe rado gyvo pritarimo. Tas parodė, kad kai kurios reformos ALTO veikloje pribrendusios ir neišvengiamos.

Kongresą telegramomis ir raštais sveikino JAV prezidentas Dwight D. Eisenhoweris, Valst. Departamento vardu valst. sekretoriaus pavaduotojas Europos reikalams Foy D. Kohler, visa eilė senatorių ir kongresmanų. F. D. Kohler tarė: "Vyriausybė nėra užmiršusi pavergtų Baltijos tautų reikalą ir nėra susitaikiusi su jų likimu. Mes tęsime, kad jų laisvės meilę juos įgalins pagaliau atgauti jų suverenines teises ir nepriklausomybę."

Senatorių pareiškimai gali būti išreikšti sen. W. F. Knowlando žodžiais: "Jūsų organizacijos nariai verti pagarbos už nenuilstamą kovą Lietuvai išlaisvinti. Visi mes žiūrime į dieną, kada lietuvių tauta vėl atgaus teisę savo likimą spręsti, kaip laisva, nepriklausoma valstybė". Kongresmanų mintis išreiškia kongresui Th. M. Machrowicziaus pasakymas: "Amerikiečiai ir visos laisvos tautos turėtų suprasti, kad mes niekad negalim būti saugūs dėl savo laisvės, ligi bus atstatyta pilna laisvė lietuviams ir kitoms pavergtoms tautoms anapus uždangos".

Liet. organizacijų vardu sveikinimus pradėjo ALTO pirm. L. Šimutis, kviesdamas neparasti kovos ryžto ir pabrėždamas, kad Lietuvos išlaisvinimas daugiausia priklauso nuo mūsų pačių. Akcentuodami vieningo ir organizuoto darbo reikalo, kongresą sveikino vysk. V. Brizgys, Lietuvos įgaliotasis ministras Washingtono J. Kajeckas, VLIKo pirm. Dr. A. Trimakas, Lietuvos garbės konsulas Bostone adv. A. O. Shalna, Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. Vc. Sidzikauskas, BALFO vicepirm. prel. J. Balkūnas, Liet. Bendruomenės Tarybos pirm. J. Šlepetys ir eilė kitų liet. organizacijų atstovų. Visus sveikinimus anglų kalba skaitė Inf. Centro dir. p. Kizytė.

Kai kurios liet. organizacijos prie sveikinimų jungė aukas. Stambiausią auką įteikė ALTO New Yorko skyrius — 1,700 dol. Bostono, Chicago ir Rochesterio ALTO skyriai įteikė po 1,000 dol. Iš viso Lietuvos laisvinimo reikalams kongreso metu aukų surinkta apie 9,000 dol.

Tiek stiprybės ir vilties pilni sveikinimų žodžiai, tiek ir prietų sveikinimų prijungtos piniginės aukos rodo, kad JAV lietuviai kovos reikalą supranta ir jį nesvyrudami remia.

Tačiau susidarė įspūdis, kad kongreso prezidentams toj gausybėj sveikinimų pasimetė ir nutęsė juos per abi kongreso darbo dienas. Sveikinimai, iš esmės

kartoją tuos pačius pasiryžimus, atėmė laiką gyvosioms Lietuvos laisvinimo ir ALTO organizacinio gyvenimo problemoms pasvarstyti. Tas prezidento nesuvokimas ir sveikinimų nesuteiktumas į vieną vietą kongreso eigą gerokai nuobodino ir be reikalo bent keletą svarbių klausimų dėl laiko stokos visai iš kongreso išjungė.

ALTO Bostono skyrius, faktinasis kongreso rengėjas ir jo šeimininkas, į prezidentą siūlė naujus asmenis. Tačiau trys ALTO grupės — katalikai, sandariečiai ir socialistai nepajėgė padaryti kompromiso ir nuėję smarkiai pabodusius rutinus keliu — į prezidentą siūlė ALTO narius. Tad prezidentą sudarė vėl tie patys — L. Šimutis, A. Aleksis, St. Gegužis, St. Michelsonas ir A. Trečiokas. Sekretariatą pakviesta Dr. P. Grigaitis, Dr. V. Širvaitis, P. Viščinis ir Ign. Vilėniškis. Kongresui vadovavo pakaitomis L. Šimutis, A. Aleksis ir St. Gegužis.

Pranešimus pradėjo Dr. P. Grigaitis. Jis kalbėjo apie ALTO ketverių metų veiklą. Tačiau jo kalba nepasizymėjo konkretumu, buvo gana ištėsta ir būtų geriau tikusi kuriam nors eiliniam ALTO skyriaus nariui susirinkimui. Konkretesnį pranešimą apie ALTO išdą padarė M. Vaidyla. Per ketverius metus Tarybos pajamų ir išlaidų būta apie 170,000 dol. Kiti ALTO nariai pranešimus darė visai nepasiruošę, tad ir atpildą gavo nemalonų — kongreso nariai į tuos jų pranešimus reagavo aštriomis replikomis.

ALTui giminingų organizacijų vardu kalbėjo Dr. A. Trimakas ir min. Vc. Sidzikauskas. Pirmasis apžvelgė VLIKo veiklą, o antrasis Lietuvos Laisvės Komiteto.

Kongreso diskusijose pasireiškė visa eilė senesnių ir jaunesnių visuomenės veikėjų. Tose diskusijose daugiausia buvo paliesti ALTO organizaciniai reikalai, jaunimo problemos ir Lietuvos laisvinimo byla. Každodėl beveik nebuvo prisiminta mūsų tautinės kultūros klausimai. Tiki truputį pasizvalgus aplinkui, pamatysim, kad kitų pavergtų tautų politinės organizacijos jokių atveju nepamiršta ir savo kultūros problemų kelti bei jas remti.

Tiesa, tam reikalui mes turime Lietuvių Institutą ir Bendruomenę, bet Institutas kongrese visai nebuvo atstovaujamas, o Bendruomenė vis dar nėra pajėgi visų mūsų kultūros problemų aprėpti. Atrodo, ALTO kongresams nebūtų joks nusidėjimas tautinės kultūros problemas pasvarstyti ir nors moraliai jas paremti. Jau perdažnai susidaro įspūdis, kad mes su užsišpyrimu tebekartojam savo didžiųjų kunigaikščių padarytas klaidas.

Kongrese neapsieita ir be vieno kito keistoko ir savo poūdziumu gana nerimto nuotykių. Pirmas tokį nelemtą įvykį sukėlė SLA sekr. Dr. Vinikas. Pamiršęs seną romėnų tiesą, kad "de mortuis aut bene aut nihil" — jis nei šį nei tą pastebėjo apie velionį adv. Ant. Olį. Iš esmės jam tuoj replikavo Val. Šimkus iš Chicago. Tautinės Sąjungos pirm. inž. E. Bartkus pareiškė, kad tautinė srovė pasitrauks iš kongreso, jei Dr. Vinikas neatšauks savo pareiškimo. Pastarasis, išėjęs aiškintis, pasisakė, kad su velioniu adv. Ant. Olį jie

UKINĖS ŽINIOS

(Atkelta iš 1 psl.)

gyvenimo kaina netraukia daug gyventojų.

30 tonų dinamito jėga išsprogdino milžinišką užtvanką pakeis-

buvę nuosirdūs bičiuliai ir stengėsi kongresą įtikinti, kad jis visai nenorėjęs velionio įželsiti. Po Dr. Viniko pasiaiškinimo ir susidarė tas keistas įspūdis, kad visuomenininkai kartais yra neatleistinai neatsargūs savo žodžiuose, o kaip bičiuliai jie pasirodo trapūs ir šiaudiniai.

(Kitame Dirvos numeryje tolimesnė Kongreso eiga)

dama St. Lauryno seną upės vagą. Tarp Didžiųjų Ežerų ir Atlanto vandenyno laivams kelias yra įvykęs faktas. 25 mylių ilgio ir 1-5 mylio pločio ežeras padarytas, kuris St. Lauryno upės vandens pagalba bus naudojamas elektros jėgai gaminti.

Šis jūros kelias atidaro vartus į Amerikos pramonės ir ūkio gaminių centrą visam pasauliui. Didžiųjų Ežerų pakrantėse esant miestai ruošiasi visu tempu didelio masto prekybai. Chicago investuoja \$38 milijonus, Milwaukee ir Duluth po \$10 milijonų, gerindami uostus. Toledo ir Cleveland neatsilieka. Miestai, esant giliau žemyne nuo minėtų uostų, laukia, kad geležinkeliai ir sunkvežimiai paspartėtų į uostų pusę, veždami prekes. Kan-

City kviečiai, Omahos mėsa, Youngstown plienas, Akrono gumos pasidarys arčiau pasaulinės rinkos.

Šiuo metu naujų jūros kelių tegali plaukti nedideli laivai. Ateinantį pavasarį kelias bus laisvas 10,000 tonų laivams. Padidėjusi prekyba prisidės prie Amerikos ekonominio gerbūvio.

Skaitydami liepos mėn. statistinius davinius, analizuojančius gamybos lygį, būkite atsargūs, jie bus blogi. Blogi todėl, kad daugelis fabričių bei įmonių atostogaus. Tikras vaizdas bus ty statistinių davinių, kurie atitinkamai įvertins laiką prarastą dėl atostogų periodo. Teigti, kad liepos mėn. produkcijos lygis krito 7% yra neteisinga; ne visas dar-

bo laikas buvo pašvestas gamybai, — dalis atostogoms. Šių metų atostogų laikas bus ilgesnis, negu praeitais metais.

1957 m. dalis spaudos, nagrinėdama ekonominį gyvenimą, pasiskelbė, kad liepos mėn. gamybos lygis krito 6.5%. Tačiau, atskaičius atostogų laiką, gamybos lygis buvo kritęs tik 0.1%.

Kanada per paskutinius du mėnesius padarė žymiai didesnę pažangą ūkiniam gyvenime, negu JAV. Balandžio mėn. buvo 517,000 bedarbių, gale gegužės buvo 367,000 arba 6.1% visų dirbančiųjų, tuo tarpu Amerika 7.2% nedirbančių iš visų dirbtinų darbininkų. Birželio mėn. bedarbių skaičiaus nepadidino, o skaidrėjanti JAV eko-

nominė padangė rudenį tikima pradės stipriai pajudėti iš ūkinio atoslūgio.

Prieš Kongresui išsiskirstant rugpjūčio mėn., yra laukiama, kad bus pakeitimų Social Security įstatyme. Galimi šie pakeitimai: asmenys jau gauną pensijas pagal 8%, palankesnis draudimas išlaikomiems asmenims ir negalintiems dirbti (totally disabled persons). bartinė social security mokesnis darbdaviams (moka po 2¼%) bus pakelta iki \$4,800.00. Kas reikštų kiekvienam (dirbančiam ir darbdaviui) po \$13.50 padidėjimą, vietoje \$94.50, tekstą mokėti \$108.00. (4,800.00x 2¼%=\$108.00).

ATIDARYTA KETVIRTADIENĮ... DOWNTOWN 9:30 A. M. IKI 9 P. M. ... ON THE HEIGHTS 9:30 A. M. IKI 9:30 P. M.

the MAY Co's

2 BASEMENT stores

DOWNTOWN—PUBLIC SQUARE

ON THE HEIGHTS—CEDAR CENTER

Sutaupyk 20 iki 50 procentų ir daugiau

Šimtai nuolaidų kiekviename skyriuje, abiejose May Co.'s rūsių krautuvėse, mūsų Milijono dolerių išpardavimas

Pirk sau, savo namams ir savo šeimai... sutaupysi su kiekvienu pirkinium. Gaila... Užsakymai paštu ir telefonu negali būti priimami... Tad būk prie vienos iš May rūsių krautuvės, kai atsidarys durys ketvirtadienį, ir pasinaudok dideliu pasirinkimu už žemas, žemas kainas!

Motery ir merginų 1.98 iki 2.97 99c vasarinės skrybėlaitės... Pasirink iš šimtų stilių su siaurais, vidutiniais ir plačiais kraštais... sportiniai ir išgininiai stiliai. Visos yra sniego baltumo 1/3 iki 1/2 nuolaidos. Merginų ir moterų sportiniai drabužiai 1.59 2 už \$3 Toje grupėje rasi įvairių rūšių kelnės ir medvilninius sijonus. Dydžiai 10 iki 20. Motery ir merginų vasariniai sandalai 1.99 pora 2 poros \$3 Daug puikių stilių, iš populiarių medžiagų. Didelis spalvų įvairumas. Motery ir merginų 5.98 iki 6.98 vasarinės suknelės \$5 Pasirink iš medvilninių, acetate-rayons, chan-tungs ir drobės imitacijos rayon. Spausdinto marginio arba vientisos spalvos. Pilnas dydžių pasirinkimas. Motery ir merginų 10.98 — \$20.00. \$5 Shorties, Coats, Fille Coats Grupėje yra 100% vilnonių ilgų paltų, 100% vilnonių tweed shorties ir ilgų faille paltų. Riboti kiekiai. Motery ir merginų Nylono kojines 6 pr. \$3 Gražios 51 arba 60 gauge, garsios "Guenther" madingos vilnonio kojines, dydžiai 8½ iki 11. Visos pirmos rūšies, vidutinio arba šviesaus atspalvio. Motery ir merginų 8.99 iki 10.99 dacrono uniformos \$5 Patrauklios uniformos su sagomis arba ziperi priekyje. Tik baltos, netaisyklingumai dydžiuose 12 iki 42. Vaikų 1.69... 1 ar 2 dalių megsti \$1 Sleepers 1 dalies stiliai, dydžiai 3 iki 6. 2 dalių stiliai, dydžiai 1 iki 4. Vyrų Reg. 29.95 — 39.95 Tropiniai 23.88 Kostiumai Išskaitant daugelį "skalbi ir nešioi" stilių. Dydžiai normaliems žemiems ir aukštesiems vyrams. Populiarios spalvos. Vyrų Reg. 1.69 sanforizuoti Broad-cloth marškiniai 97c Vėsūs, patogiomis, trumpomis rankovėmis, sportiniai marškiniai, daug spalvų ir marginių. Dydžiai S, M ir L.	Čia tik keletas iš May pasiūlymų šio svarbaus išpardavimo metu: MOTERY IR MERGINŲ \$1 SALIAI iš gražaus šilko. Ranka apsiuvinėti 44c VAIKŲ 69c KOJINAITES, tik baltos. Medvilniniai trigubi mankietai. Netais 39c pr. VAIKŲ 59c — 79c KOJINAITES. Gražaus išdirbinio, dydžiai 6 iki 10. Netais 29c pr. REG. 1.99 RANKINUKAS iš stiprios drobės, lengvai atidaruomu viršumi (ziper) 88c plius 10% fed. mokesčių MOTERY REG. 2.59 APSIAUSTAI iš nereikalaujančios lyginimo medvilnės 1.97 MOTERY REG. 79c MEDVILNINĖS PRIEJUOSTES 2 už \$1 įvairaus marginio arba lygių spalvų MOTERY IR MERGINŲ 5.95 — 6.95 GIRDLES iš nylono ir elastingų medžiagų. Dydžiai 26 iki 36 \$3 REG. 1.95 MOTERY BRASSIERES garsių gamintojų nebegaminami modeliai. Dydžiai 34-44 97c MOTERY IR MERGINŲ 79c — 89c BRIEFS, vėsūs, iš nylono. Dydžiai 5-7 59c MOTERY 59c — 79c KELNAITES iš šukuotos medvilnės, baltos arba spalvotos. Dydžiai 5-8 39c MOTERY REG. 2.29 PIZAMOS... Vėsios, medvilninės, dydžiai 34 iki 40. Margos arba vienos spalvos 1.59 REG. 1.59 DO-IT-YOURSELF DARBO DRABUŽIAI... vyrams ir moterims. Dydžiai 36 iki 44. Iš balto denim \$1 MOTERY IR MERGINŲ 13.98 iki 19.98 KELIONES APSIAUSTAI gražaus stiliaus, su galvos gaubtu 9.98 VAIKŲ REG. 49c KELNAITES, dydžiai 4 iki 14 29c pr. VAIKŲ 2.99 MEDVILNINĖS SUKNELES, dydžiai 2 iki 6½. Margos ir vienos spalvos 1.49 KODIKIŲ KEPURAITES IR GAUBTUVAI. Pavyzdžiai ir nebegaminami stiliai berniukams ir mergaitėms 88c VYRŲ IR BERNIUKŲ 3.99 SANDALAI dviejų populiarių stilių. Dydžiai 6½ iki 12 2.99 pr. VAIKŲ 10.98 SKALBIAMI SNIEGO KOSTIUMAI, šilti, 3 dalių. Dydžiai 3 iki 8, mergaitėms ir berniukams 8.98 VYRŲ REG. 5.98 — 8.98 VASARINĖS KELNĖS su Hollywoodo stiliaus juosmeniu. Dydžiai 29 iki 42 2 pr. \$9 VYRŲ REG. 2.99 — 3.95 MEDV. PIZAMOS gražaus marginio MERGAICIŲ 1.69 VIRŠUTINĖS KELNĖS, iš patvarios medvilnės. Dydžiai 7 iki 14 1.99 BERNIUKŲ REG. 2.95 PIZAMOS iš patvaraus broadcloth. Dydžiai 6 iki 18 88c pr. VYRŲ REG. 2.88 DENIM KELNĖS, su boxer juosmeniu patogesniai dėvėjimui. Dydžiai S, M ir L 1.99 VYRŲ CHINO TWILL DARBO KELNĖS... Patvarios, dydžiai 29 iki 42; pilkos ir khaki spalvos 2.44 MERGAICIŲ REG. 8.99 iki 13.98 KOSTIUMAI, PALTAI. Dydžiai 7 iki 14. Tik Downtown krautuvėje \$5 REG. 1.98 MERIT-GLO PUSIAU BLIZGĄ DAZAI įvairių spalvų, patvarūs, lengvai dažomi 1.12 qt. VYRŲ REG. \$1 MEDV. T-MARŠKINIAI. Patvarūs, dydžiai S, M ir L. Netaisykl. 49c REG. 9.95 FIBERGLASS TRAVERSE DRAPESES. Tinka langams iki 44" pločio. 90" ilgio 6.99 REG. 29.95 IKI 39.95 VILNONIAI KILIMAI. 4.6x6 pėdų dydžio, keleto populiarių spalvų \$12 REG. 39.95 PLUSH PILE MEDV. KILIMAI... Pasirinkimas iš kelių populiarių spalvų. 9x12 pėdų dydžio \$21 REG. 6.98 MIRACLE BLEND ANTKLODES... 72x90 colių dydžio, malonių spalvų. Puikių kokybės 3.98 REG. 9.98 LENGVOS DACRONO ANTKLODES... Dydis 72x84 coliai, įvairių spalvų 5.98 REG. 3.98 VILNONĖS MEDŽIAGOS... 54 colių pločio vilnonės ir vilnos mišinio medž. lygių spalvų ir palvairintos 1.77 yd.	Vaikų sanforizuotos denim 1.84 pr. kasdienės kelnės Trigubai atsiūlėtos, dvigubais apsiuvimais mėlynos kasdieninės kelnės lieknėmis, vidutinėmis ir storiems berniukams. Mergaičių Reg. 2.99 spalvingos medvilninės suknelės 1.59 2 už \$3 Pasirinkimas iš gražių stilių, dydžiai 7 iki 14. Daugelis be rankovių. Didelis spalvų ir marginio įvairumas. Vaikų, merginų, moterų 3.99 teniso bateliai 1.77 Plaukami, balti, su minkštais padais moterims, dydžiai 4 iki 9. Raudoni arba mėlyni vaikams, dydžiai 8 iki 12, 12½ iki 3. Motery ir merginų 2.99 naktiniai drabužiai 1.79 Šioje grupėje yra pizama, trumpų ir ilgų naktinių marškinių iš greit džiusiančios medvilnės, dydžiai 32 iki 40. Reg. 1.50 Qt. "Flow" Neblizgantys sienų dažai 75c qt. Lengvai dažomi, neblizga. Spalvos: Lancaster žalia, Chestnut ruda, Londono mėlyna arba Pewter pilka. Reg. 2.99 iki 3.49 vertės dacrono užuolaidos 1.99 pr. 54, 63, 72 ir 81 colio ilgio; 82 colių poros plotis. Baltos... nereikalingos lyginimo. Reg. 2.99 iki 3.99 Plush Pile arba Shag kilimai 1.99 34x50 colių plush pile kilimai su apsiuvėjimais aplinkui. 27x48 colių shag kilimai. Didelis spalvų pasirinkimas. Reg. 2.98 Tricot Knit Fitted užtiesalai 1.77 Atrinkti antros rūšies nauji užtiesalai. Pilno dydžio tik balti; dvigubo dydžio — balti, ružavi, mėlyni, geltoni ir žali. Reg. 1.19 graži Corduroy medžiaga 69c yd. Audyklos ilgio puiki, ilgai dėvima, geros kokybės medžiaga. Didelis spalvų pasirinkimas. Dabar populiariomis kainomis. Reg. 1.98 quilted front drabužių maišai 1.29 2 už 2.50 Pilno suknelių ilgio, dideli maišai, kurie gali talpinti iki 16 kostiumų. Ružavas, mėlynas ir žalsvas atspalviai.
--	--	--

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

L. S. KAUFMAN and SONS, INC.

3615 Orange Avenue

CH 1-2550

Clevelande ir APYLINKĖSE

Seštoji Lietuvių Diena

Diamond Lake vasarvietėje, 1320 Mayfield Road, įvyksta šeštadienį, liepos 13 d. Pradžiai valandą po pietų. Dienos atidarymas 2:30 valandą. Lietuvių Diena — Clevelando ir jo apylinkių visų lietuvių metinė šventė — dalyvaukime visi! Tad visi vykime į Lietuvių Dieną!

Bus įvairi kultūrinė ir sportinė programa. Gros smagus orkestras. Puikus užkandžiai ir gėrimai.

Lietuvių Dienoje sutiksime savo gimines, bičiulius ir artimuosius. Taigi, ta diena nei vienas nelikime namie!

Sv. Kazimiero lituanistinės mokyklos

pirmųjų mokslo metų iškilmingas užbaigimas įvyko birželio 22 dieną. Mokiniai 10 valandą organizuotai dalyvavo pamaldose, o po pamaldų parapijos salėje išpildė programėlę, susidedančią iš lietuviškos dainos, deklamacijų, skaitymo ir pasakojimo. Programa buvo organizuota šūkiu: Ugdyti jaunuosius širdyse meilę savo tėvų gimtajam kraštui ir išlaikyti jų įloose gyvą lietuvišką žodį.

Pažangiausi mokiniai buvo apdovanoti premijomis. Premijų fondui aukėjo pats to fondo iniciatorius P. Tamulionis 10 dol. ir p. Juodėnienė 5 dol. Lietuvių Bendruomenės Clevelando apylinkės valdyba per pirmininką J. Virbalį mokyklos reikalams paaukojo 25 dol.

Mokslo metų užbaigimo iškilmėse, be tėvėlių ir svečių, dalyvavo parapijos klebonas kun. J. Angelaitis, mokyklos kapelionas kun. dr. K. Širvaitis, L. B. Cent-

ro valdybos pirmininkas p. St. Barzdukas, Clevelando I-os apylinkės pirm. J. Virbalis ir II-osios apyl. pirm. P. Mikšys. Mokyklos vedėjui buvo įteikta simbolinė dovana — gražiai piaustytas lietuviškas kryžius.

Suomiai įsirengia kultūrinį darželį

Maža Clevelando suomių kolonija su pavydu žiūrėjo, kai kitos tautybės Clevelande rengėsi kultūrinius darželius su savo tautų žymiųjų kultūrinių biustais. Darželių istorija jau virš 30 metų senumo, žydams pradėjus pirmiesiems rengti savo darželį.

Lietuviai savo darželį pradėjo ruošti prieš 1930 metus, tuoj po žydų. 1929 metais pradėta su Kaunu susirašinėti dėl Dr. Jono Basanavičiaus biusto, ir jis pastatytas 1933 metais. Tik 1935 metais Lietuvių darželis buvo baigtas toks, koks jis dabar yra, federalinės valdžios pinigais. Lietuviai vieni savo fondais vargu ar būtų pajėgę tokį darželį įsirengti, ypač kad tuoj po 1930 metų sekė sunki ekonominė krizė. Dr. Vinco Kudirkos biustas gautas ir pastatytas 1938 metais.

Suomiai pradėjo savo darželiui pinigų dėti prieš devynerius metus. Šią vasarą jie savo kultūrinį darželį įsirengs. Tai bus pirmutinis skandinavų tautos darželis, kuriame rugsėjo 14 d. per atidarymo iškilmes, tikisi pastatyti savo garsaus kompozatoriaus Sibeliaus biustą. Suomiai savo talką vadina lietuviams panašiu žodžiu, "Talko". Jei darželio atidarymo iškilmėse jie skambins savo tautinę muzi-

ką, jie skambins "kantelėmis". Jų darželis yra prie žemutinio bulvario, į šiaurę nuo Superior gatvės.

P. Linkuvienė, paviešėjusi Clevelande, vyksta į Pittsburghą ir Detroitą, o vėliau aplankys J. Bačiūną Tabor Farmoje. Į Australiją išvyksta liepos 31 d.

Inž. Abraitis ir dail. Stančikaitė-Abraitienė atvyko iš Brazilijos ir apsigyveno Clevelande.

Algis Tallat Kelpša ir Kęstutis Gaidžiūnas atlieka dviejų savaičių National Guard ties parku pratimus Ft. Knox, Ky., ateinančią savaitę vėl grįš į Clevelandą.

Iš lietuvių budžių veiklos

Liepos 4 d. budžiai buvo surengę išvyką į Huntington Park. Vyresnieji budžiai su Palangos laivu nuburiavo 22 mylias ir sustojo ties parku atokiau ežere, iš kur inž. Žiūrio motoriniu laiveliu bupo perkelti krantan - paplūdimin. Maloniai praleidę dieną, vakare budžiai grįžo į Clevelandą.

P. Kalvaitis šią išvyką nufilmavo. Filmas, kuriame yra ir daugiau budžių veiklos vaizdų, bus rodomas sueigų metu.

Budys Arūnas Nakelis su motina išvyko visai vasarai į Washingtono valstybę prie Ramiojo Vandenyno.

Vyr. sktn. Dr. Žilinskienė pravedė budžiams keletą sueigų apie dailių skaitymą ir lietuvių kalbos skambumą, už ką budžiai reiskia nuoširdžią padėką. Budžiai taip pat dėkoja inž. P. Žiūriui už motorinį laivelį išvykos metu ir p. Kalvaičiui už filmo pagaminimą.

Tik Dirvą skaitydamas sužinosi, kaip gyvena viso pasaulio lietuviai.

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO RAGANŲ MEDŽIONĖS

KRONIKA

PARAŠĖ

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

Knyga jau gauta Dirvoje. Ji yra 300 psl. ir kaštuoja po \$3.00, gi kietais viršeliais \$3.50.

Dirva yra vienintelis jos platintojas JAV. Prašom knygą tuoj užsisakyti, kad galėtume artimiausiu laiku išsiųsti.

24 valandų telefonų patarnavimas,

kada jūs turite adresavimo ar perrašymo darbus. Paimam ir atgal grąžinam.

Ruby's Telephone Answering Service
EN 1-0838 (57)

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

PRANESAMA... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDEJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:
PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
SK 1-2183

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

MONCRIEF

Visų metų ORO VEDINIMAS

ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą

Aplankykit savo kaimynistės Moncrief pardavėją

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

CleveChecks

SPECIAL BUDGET CHECKING ACCOUNTS

REGULAR CHECKING ACCOUNTS, TOO • USE THE ONE BEST FOR YOU!

The Cleveland Trust Company

65 CONVENIENT BANKING OFFICES

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Padėka

L. V. S. "Ramovės" Clevelando skyrius birželio 29 d. surengė gegužinę, kurios pelnas \$233.90 pasiūstą Kario žurnalui paremti. Visiems dalyvavusiems gegužinėje, prisidėjusiems prie gegužinės išgarsinimo ir jos pravedimo tariame nuoširdžiausią — ačiū!

"Ramovės" valdyba

BALFo 55 skyriaus

gegužinė įvyks Niaurų ūkyje liepos mėn. 20 d. Įėjimas suaugusiems 50 c. Pradžiai 1 val.

Visi clevelandiečiai kviečiami į gegužinę atvykti ir paremti BALFo darbą.

Išnuomojamas didelis, gražus kambarys

su garžu. Galima naudotis virtuve. Arti Euclid Ave.

Teirautis: 1742 Algonac Rd. Telef.: KE 1-6721.

DĖMESIO! GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiunčia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius

į Lietuvą ir visus Rusijos kraštus, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti.

Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis nustatytas JAV pašto taisyklėmis.

Oro paštu galima siųsti iki 22 svarų. Maistą kartu su rūbais siųsti neleidžiama.

Istaiga yra naujai perorganizuota ir klientų patogumui naujose patalpose.

Gauta urmo kainomis gerų vilnonių medžiagų ir odos. Šios prekės parduodamos siuntėjams savikaina.

Priėmimo valandos: kasdien nuo 9:30 iki 6 val. Trečiadieniais nuo 9:30 iki 8 val. Seštadieniais nuo 9 iki 3 val.

Adresas: 1313 Addison Rd., kampas Superior ir E. 71st St. Tel. UT 1-0806.

Ar jau

įstojai į

VILTIES

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairius dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. Lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue 936 East 185 St.

EN 1-1763 KE 1-7770

IŠPARDAVIMAS!

Po 47 Brazil Bros. Clothes uždaro savo krautuvę Clevelande, 6905 Superior Ave., ir išsikelia į Arizoną.

VISOS KRAUTUVĖS IŠPARDAVIMAS!

Kostiumai — paruošti dėvėjimui buvo nuo 34.50 iki 69.50 dabar 15.88 iki 29.88

Kelnės — paruoštos dėvėjimui buvo 4.50 iki 19.50 dabar 2.25 iki 9.25

Paltai — paruošti dėvėjimui buvo 34.50 iki 69.50 dabar 10.88 iki 29.88

Vilnonės medžiagos tik po 12.25 viso kostiumo ilgis

PARDAVIMAS YRA GALUTINIS

Mūsų siuvėjų siuvami kostiumai vis dar tebedidina jūsų sutaupas.

Kostiumai kainavo dabar

62.50 47.50

72.50 52.50

82.50 62.50

Kai kurių kainos truputį aukštesnės

Kelnės 11.95 iki 16.95

PASKUTINIAI UŽSAKYMAI BUS PRIIMAMI

1958 M. LIEPOS 22 D.

Nuoširdžiai dėkojame už ištikimą mūsų rėmimą per daugelį metų

BRAZIS BROS. CLOTHES

6905 SUPERIOR AVENUE

Krautuvė atidaryta pirmadienį ir ketvirtadienį 9 - 8 val. vak. antradienį, penktadienį, šeštadienį 9 - 6 val. vak.

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEndersot 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

TAUTINĖ SPAUDA

Pranešimas, skaitytas Tautiniame Kongrese
New Yorke

JONAS PAPLENAS

II

Pasigendame sistemos

Tautinė mūsų dabarties spauda, visą ją į krūvą sukabius, nėra menka. Bet joje mes pasigendame sistemos. Jei ji būtų, tai tas pat kiekis išlieto rašalo, tiek pat sugaištų darbo valandų ir, pagaliau, ta pati išleistų pinigų suma duotų mums daug daugiau.

Iš vienos pusės turime daug paralelizmo, iš kitos — apšiai spragų. Buvome pasinėję reikšties savaitraščiais, palikdami kitiems dienraščius ir mėnraščius. O ir tie keli savaitraščiai, jau vien dėl to, kad jie savaitraščiai ir dargi labai giminingo mintijimo, noromis nenoromis turi tapti tarpusavio varžovai. Šitokios varžybos, mūsų sąlygomis, yra nereikalinga prabanga.

Racionalesnis mūsų jėgų ir lėšų panaudojimas verčia pagalvoti apie tautinės spaudos sistemą.

Noriu tikėti, jog aš išreikšiu daugelio šio garbingo kongreso dalyvių mintį, tardamas, kad —

- (1) mums reikia rimto mėnesinio žurnalo,
- (2) mums reikia vieno gero savaitraščio ir
- (3) mums reikia tautinės minties dienraščio!

Jei mes taip apsispręstume, mes jau turėtume kerti tautinės spaudos sistemos akmenis. Mes žinotume, ko mes norime, o tada beliktų ieškoti būdų, kaip mes galėtume tai pasiekti.

Būtų naivu manyti, kad kelias į tautinės spaudos sisteminimą būtų lengvas ir trumpas. Tačiau bendromis tautinio vidurio pastangomis jis yra įveikiamas.

Jei mes tautinės spaudos sistemos planą (dienraštis — savaitraštis — mėnraštis) priimtume, kad ir šiandieną, negalėtume tikėti, kad jau po mėnesio kito jis būtų realizuotas. Su savaitraščiu ir, eventualiai, mėnraščiu galėtų būti susitvarkyta gal ir greičiau, bet dienraščio tektų gal laukti ir kelis metus. Tačiau mes žinotume, ko mes siekiame ir to tikslo siektume palaipsniui, bet planingai.

Kai buvo paskelbtas vėjus sutelkti Vilties draugijai papildomą \$20,000 kapitalą, kai kurie net savieji į tai pažūrėjo labai skeptiškai, o lietuviškai kalbančieji Kremliaus tarnai iki šio pėsi. Kas tą vėjų sumanė ir jį vykdė, šventai tikėjo jo pasisekimu. Šiuo metu, kai kalbu į jus, ta graži talka jau yra sutelkusi per \$16,000. Tur būt, ir pesimistai ir priešai šiandieną tiki drauge su mumis, kad tikslas bus pasiektas visu 100%.

Vilties leidžia DIRVA jau eina dukart per savaitę. Neteks, regis, labai ilgai laukti, kai ji taps triskartsavaitiniu laikraščiu. Šį šuolį iš antros pakopos į trečią šokdama, ji nereikalaus jokio naujo kapitalo. Pakaks to paties \$20,000 tramplyno. Tada DIRVA jau bus pusdienraštis. Ar bereikis tada rimtesnio kandidato į dienraščius? Beliktų tik paskutinis etapas.

Šioje vietoje noriu pabrėžti, kad laikraščių vardais operuojau tik vaizdingumui. Teatleidžia ju leidėjai ir redaktoriai. Vardai galėtų būti ir kiti.

Dabar toliau. Ar negalėtų, sakykime, Vieni bė tapti tos sistemos savaitraščiu, o Margutis ar

Santarvė tautinės spaudos sistemos mėnesiniu žurnalu?

Iš pirmo žvilgsnio tai gali atrodyti sunkiai įgyvendinama, nes vieni tu perijodinių leidinių yra leidžiami organizacijų, o kiti privačių asmenų. Ir būtų, turbūt, tuščia svajonė juos visus sutelkti vienoje, kad ir visuomeninėje, leidykloje. Tačiau yra ir kitas kelias, būtent: su tų laikraščių leidėjais susitarti, kuriomis sąlygomis jie sutiktų dalyvauti tautinės perijodikos sistemoje, likdami ir toliau savo leidinių šeimininkai.

Kas darytina dabar ir kas planuotina ateičiai?

Tautinės spaudos reikalu būtų galima daug kalbėti ir ilgai diskutuoti. Tos pramogos mums neleidžia ribotas laikas. Todėl šiandieną mums derėtų apsiriboti principiniais šios problemos klausimais, jos detales ir praktinius priimtų principų įgyvendinimo būdus paliekant arba Tautinio Kongreso eventualiai įkurtam organui arba tautinių organizacijų vadovybėms.

Betgi jau šiandieną Tautinis Kongresas, manau, galėtų nutarti:

(1) paraginti tautinių organizacijų vadovybes imtis konkrečių priemonių, kad kiekvienas tų organizacijų narys prenumuotų bent vieną tautinį laikraštį;

(2) paskatinti tautinių organizacijų vadovybes sudaryti organizacijų rėmuose tinklų spaudos korespondentų, kurie informuotų spaudą apie tų organizacijų veiklą;

(3) deklaruoti, kad tautinė srovė sieks sudaryti tautinės spaudos sistemą, pagrįstą trimis pagrindiniais perijodiniais tautinės minties leidiniais: mėnesiniu žurnalu, savaitraščiu ir dienraščiu;

(4) pavesti tautinių organizacijų vadovybėms —

(a) paruošti tautinės spaudos sistemos planą ir

(b) imtis reikiamų priemonių tam planui palaipsniui įgyvendinti.

Baigdamas šį pranešimą, manau, šį tautinių pajėgų susibūrimo progą turėtų būti panaudota: (1) pareikšti apgailestavimui, kad dalis lietuvių spaudos ignoruoja lietuvinis žurnalistikos etikos reikalavimus, skelbia pramanytus faktus, šmeižia tiek paskirus kitų įsitikinimų asmenis, tiek ir ištiesus jų junginius ir dergia Nepriklausomos Lietuvos praeitį;

(2) pareikšti padėkai menkai atlyginamiems tautinės spaudos redaktoriams ir gausiems neatlyginamiems bendradarbiams, kurių pasižventimo dėka tautinė spauda ne tik egzistuoja, bet ir daro gražią pažangą. (Pabaiga)

A. A. FELIKSAS ŽIŪRYS

Liepos 7 d., po ilgos ir sunkios širdies ligos, mirė Feliksas Žiūrys, vyresniosios kartos ateivis. Jis buvo gimęs 1892 m. Janaukoj, Kalvarijos valsč. Tėvai, Jonas ir Barbora (Karaliūtė) Žiūriai, buvo ūkininkai. Tėvas 1898 m. atvyko į JAV. Gi visa šeima JAV pasiekė po pusantų metų. Buvo įsikūrę Kingston, Pa.

Nuo jaunų dienų Feliksas įsijungė į lietuvišką veiklą. Dainavo lietuvių choruose, buvo veiklus Tėvynės Mylėtojų Draugijoj, SLA, rašinėjo į lietuviškus laikraščius. Daug darbo rinkdamas petijonius parašus, telkdamas lietuviškiems fondams pinigų.

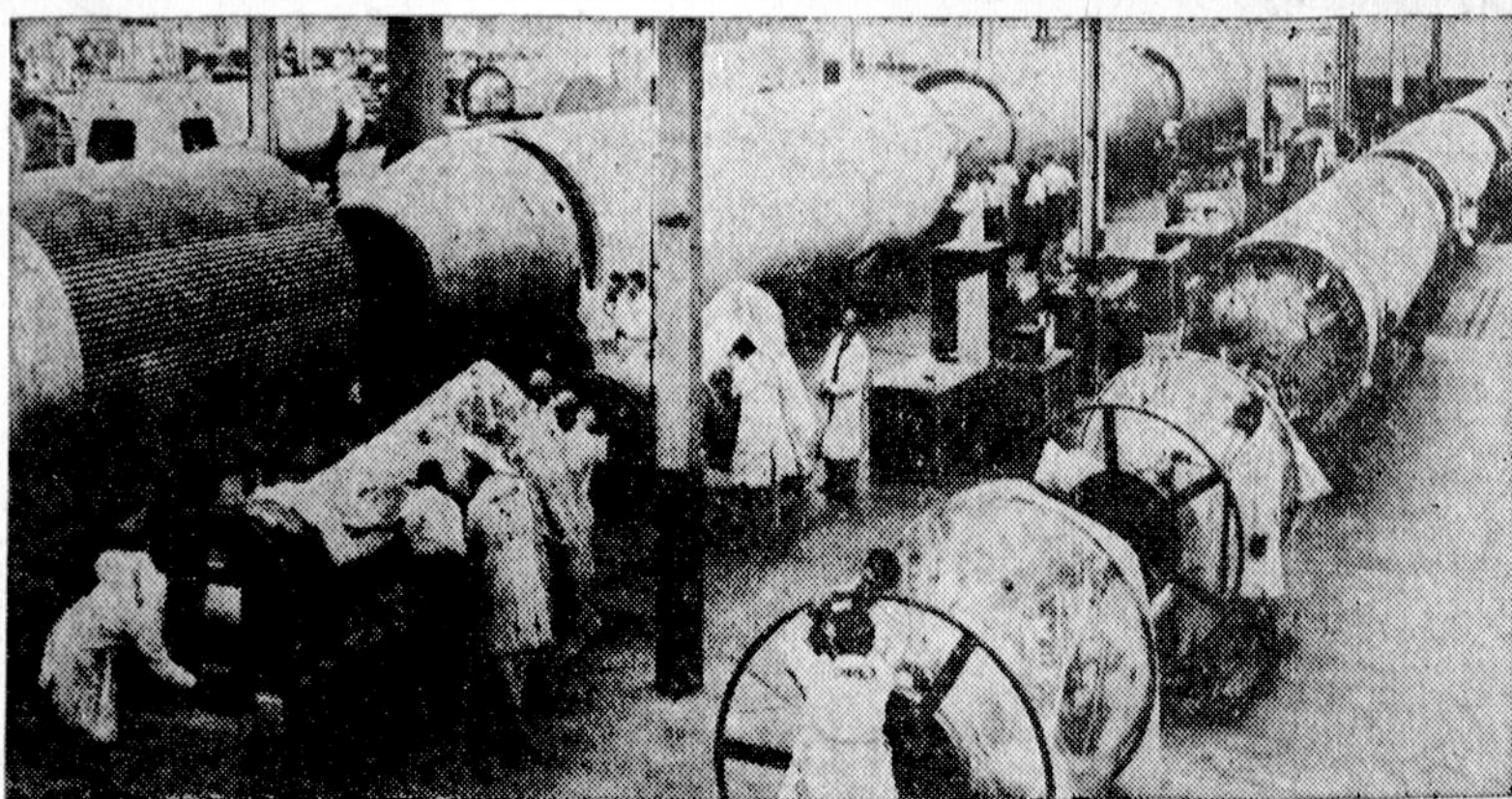
Feliksas 1928 m. vedė Luciją Jasinskaitę ir susilaukė dviejų dukterų — Barbaros ir Lucilės. Abi baigusios mokslo. Viena medicinos technologija, kita gail. sesery. Abi savo profesijoje dirba Clevelande.

Feliksas Žiūrys per eilę metų tvarkė sąsąskaitą ir buvo užpirkėju žaliavų savo brolio Pijaus Žiūrio Ace Laboratorijos dažu įmonėje. Paskutiniiais savo gyvenimo metais, ligos kankinamas, jau buvo pensijoje.

Feliksas Žiūrys buvo švelnus būdo, paslaugus artimui padėti, susipratus patriotas, neatlaidus kovotojas dėl Lietuvos laisvės. Labai gaila, kad prieš 7 metus palūžusi sveikata nebeatitaisė ir teko peranksti apeleisti šios žemės kelius.

Velionis buvo pašarvotas Saxton Funeral Home — 13215 Detroit Ave. Palaidotas liepos mėn. 10 d.

Velionies šeimai, broliui Pijui ir visiems artimiesiems reikiame gilią užuojautą. O tau, Feliksai, mylėjusiam lietuvių, Lietuvai ir šį kraštą, tegul bus lengva kapų žemė.

Chryslerio bendrovės fabrikuose prie Detroito po tuo pačiu stogu yra montuojamos balistinės raketos Jupiter ir Redstone. Abi jos yra nuo žemės išsisaunamos į žemės taikinius. 60 pėdų ilgio, 9 pėdų skersmens Jupiter skrenda 1,500 mylių, o 63 pėdų ilgio, 6 pėdų skersmens Redstone — apie 250 mylių.

Šešioms iš devynių JAV karių, kurie birželio 7 d. audros metu paklydo ir buvo priversti nusileisti už geležinės uždangos, po mėnesio buvo leista pasikalbėti su laikraštininkais. Vienas iš karių pareiškė: "Jie laiko mus kaip politinius įkaitus".

CHICAGO IR CICERO

• Ivanauskas Bronius, teisininkas, nepriklausomoje Lietuvoje daugiausia dirbo, kaip įvairių apygardų teismo narys. Jis dabar negyvena nei Chicagoje, nei Cicero, bet netoli. Turi daug draugų ir jo lietuviškų pastangų įvertintojų. Nuo 1955 metų yra Amerikos lietuvių teisininkų centro valdybos pirmininkas. Gi svarbiausia, kad Ivanauskas jau ne kartą yra reagavęs Amerikos (anglų kalba) spaudoje į Lietuvai nepalankius reikalus. Tai garbingas ir visiems lietuviams brangus darbas. Pastaruoju metu Ivanauskas sveikata buvo kiek sunegalavęs ir teko net ligoninė pasinaudoti. Dabar gerai. Ivanauskas skaito ir vertina Dirvą.

• Vladas Ramojus (Vladas Butėnas), Lietuvos laisvės kovų partizanas, parašęs knygą "Lenktynės su šėtonu". Tai jo kovų ir pergyvenimų atsiminimai. Knyga įdomi visiems, bet vabalninkėms turi ypatingą patrauklumą. Daugybė pažįstamų vaizdų ir veidų. Šių eilučių rašytojas pažino Vlada Butėną, kai jam buvo 6 mėnesiai amžiaus.

Štai ką tos knygos įžangoje Butėnas rašo apie Vabalninkus: "Vabalninkėnai, išauginę Lietuvai būrį rašytojų, mėgo knygą ir gyvą kūrybinį žodį. Tai gali patvirtinti faktas, kad tokiame provincijos miestelyje kaip reikiant išsilaikė knygynas. Literatūros vakarai taipogi kartas nuo karto Vabalninke būdavo surengiami. Tokiose literatūros vakaruose Vabalninke savo kūrybą yra skaitę Kazys Binkis, Bern. Brazdžionis, Eug. Matuzevičius, L. Žitkevičius ir jaunieji, kaip A. Baronas, ir Leon. Matuzevičius. Beje, Putinas, vasarodamas kaimyniniuose Gaidžiūnuose, vengdavo į Vabalninką užsukti."

• Vasaitis Jonas, teisininkas ir pedagogas, šiuo laiku gyvena Cicero ir aktyviai dalyvauja visuomeniniuose darbuose. Jis taip pat yra ALT Sąjungos Cicero skyriaus valdybos narys. Tremtyje, Vokietijoje, Vasaitis yra buvęs laikraščio "Mintis" leidėjas ir redaktorius. Kas atsimena "Mintį", tas supranta, kad Vasaitis yra ne eilinė asmenybė. Gerai, kad jis gyvena Cicero.

• Andreika Alfonsas, agronomas ir didelis visuomenininkas Ne-

priklausomoje Lietuvoje (brolis plačiai žinomo advokato Liongino Andreikos, mirusio jau Amerikoje). Jis gerokai apvaldęs anglų kalbą, neseniai baigė viešojo kalbėjimo studijas (kursus). Gerai padarė. Juk dažnai girdime skundus, kad nebėra naujų, gerų kalbėtojų. Tie patys ir tie patys. Andreikos klausyti nenuobodu ir gaila, kai jis nustoja kalbėti. Jis sugeba ir tinkamai pasiruošti. Andreika sako, kad Dirva tobulėja, gyvena ir darosi vis labiau patraukli.

• Dr. Juozas Motiejūnas, profesorius ir Veterinarijos Akademijos rektorius nepriklausomoje Lietuvoje, šitame krašte dirba savo (veterinarijos) srityje. Motiejūnas yra studijavęs Rusijoje, Lietuvoje ir Šveicarijoje. Į Ameriką atvyko su dviem dukterimis. Abi jau susituokę. Viena su veterinarijos gydytoju, o kita su medicinos. Motiejūnas yra biržėnas, o kas svarbiausia, Lietuvos Kariuomenės Kūrėjas savanoris.

• Kun. Kubilius, S. J., Jaunimo (tėvų Jėzuitų) namų valdytojas, Chicagoje, pareiškė vieną labai ginčytiną mintį kun. Dr. Juškos paskaitos proga (paskaita įvyko prieš keletą mėnesių). Ten buvo svarstomas klausimas, ar lietuviai kunigai negalėtų dėti daugiau pastangų lietuvių Amerikoje išlaikyti ir ją skatinti.

Kun. Kubilius atkreipė dėmesį į tai, kad bažnyčios vyriausias tikslas esąs religiją skleisti, o kalba yra tik priemonė tam tikslui siekti. Tokia esanti kunigų pareiga. Todėl kunigus dėl to galima tik tiek girti arba peikti, kiek, pavyzdžiui, gydytojus, inžinierius, advokatus ir kt., kurie rūpinasi ar nesirūpina lietuvių.

Tėvo Kubiliaus pasakyta mintis yra "pagaunanti", bet ne visai teisinga, o jos reiškinys gali būti lietuvių netgi žalingas. Dirva tuo reikalu jau rašė ir neabejotinai dar rašys. Reikia pasakyti, kad tėvo Kubiliaus populiarumas Chicagos lietuvių tarpe sparčiai auga. Jis pats (tėvas Kubilius) lietuvių ugdymui daro labai daug.

• Janulaitis Petras, buvęs Lietuvos direktorius, o prieš tai Vabalninkų vargoninkas, šiandien rašo vabalninkėms apie lietuvių studentus caro laikais. Tais laikais, ūkininko sūniui studijuoti Peterburge ar Maskvoje (arčiau nebuvo universiteto) buvo didelis įvykis. Ir va, Kazys Matuzevičius, vabalninkėnas, iš Daunorių kaimo, studijuoja teisės mokslus Peterburgo universitete. "Tai buvo apie 1906 metus. Aš (t. y. Janulaitis) tuo laiku buvau jaunuolis, besirūpinęs vidurinių mokslų vargais ir bevargoninkaujas Vabalninkų parapijos bažnyčioje. Pinigiškai Kazys Matuzevičius buvo silpnas. Todėl dažnai, ilgus laiko periodus, pasilikdavo Daunoriuose prie tėvų ir brolio, ir tik dėl būtinų studijų reikalų kartas nuo karto pavažiudavo į Peterburgą. Man tas buvo gerai. Aš tuo būdu turėjau sau labai gerą ir pigų mokytoją. Kazys buvo la-

tepijono muzikos rečitalyje Jaunimo Centre apie 40 mokinių pademonstravo savo sugebėjimus, paskambindami lietuvių (Dvariono, Kerbelio, Nako) ir daugiau ir mažiau žinomų kitų tautų kompozitorių kūrinius, pradedant Aaronu ir Kettereru ir baigiant Bachu, Čaikovskiu ir Šubertu.

Vyresniųjų grupėje bene pažangiausias Raimonda Apeikytė ir Rymantė Vansauskaitė. Jaunių grupėje savo gabumais ypatingai išsiskyrė Raminta Lampatyte. (jp)

BOSTON

Tautinės Sąjungos skyriaus narių susirinkimas įvyks liepos 12 d. 7 val. vak.

"Miss Universe" gražuolių konkurso kandidatės jau pradeda rinktis į Long Beach, Cal. Pirmoji atvyko Australijos atstovė Astrid Tanda Lindholm, kurią laive pasitiko konkurso organizatoriaus pirm. J. F. Bishop.

A. A.

FELIKSUI ŽIŪRIUI mirus,

jo broliui inž. P. ŽIŪRIUI ir šeimai reikiame gilią užuojautą.

Pautieniai

Filisteriui

INŽ. PRANUI DRĄSUČIUI,

jo mylimai motinai Lietuvoje mirus, gilią užuojautą reiškia

Korp! Neo Lithuania

Clevelande

Bronei Survilieni ir dukroms, jų mylimam vyrui ir tėvui

ALEKSUI SURVILAI mirus,

gilią užuojautą reiškia

Marija ir Leonas Noreikai,
A. Bortkevičienė,
Jonas Bortkevičius

LIUDUI VISMINUI,

jo tėveliui ANTANUI VISMINUI Lietuvoje mirus, širdingą

užuojautą reiškia

A. L. T. S. Detroito sk.
valdyba ir nariai